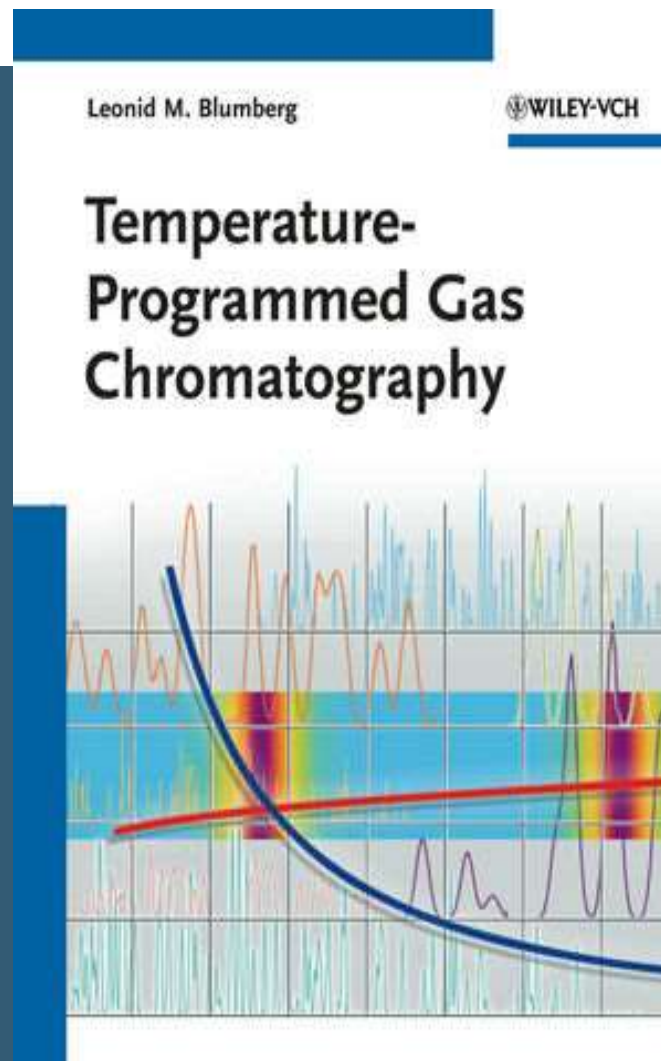
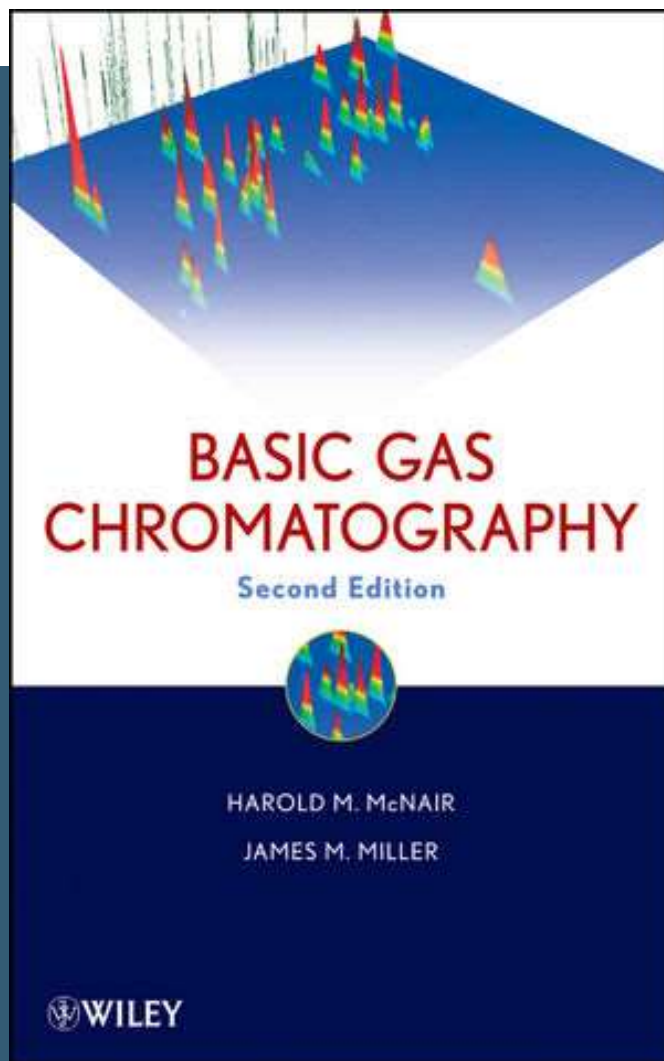

CHROMATOGRAFICKÉ METODY III.

APLIKAČNÍ ROZSAH CHROMATOGRRAFIE

Metoda	Přibližný rozsah M_r analytů	Analyzované látky
GC	1- 400	plyny, látky těkavé a teplotně stabilní, po derivatizaci i netěkavé, po pyrolýze i makromolekulární
HPLC	3 -10 ⁶	ionty, látky polární i nepolární, nízkomolekulární i polymery
PC, TLC	100 - 2000	ionty, látky polární i nepolární
CE (CZE, CEC, MEKC)	3 -10 ⁶	ionty, látky polární i nepolární, nízkomolekulární i polymery

PLYNOVÁ CHROMATOGRRAFIE

PLYNOVÁ CHROMATOGRAFIE

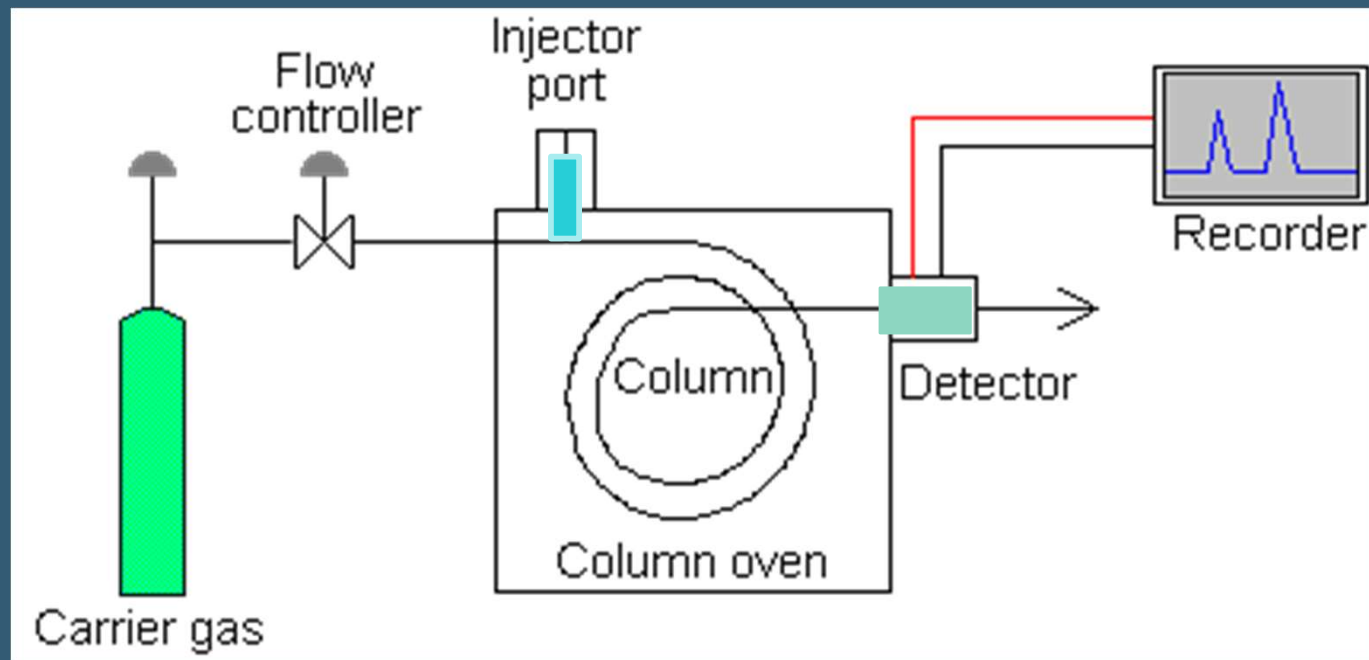
- Mobilní fáze - plyn
- Stacionární fáze - pevná fáze,
kapalina

VÝHODY

NEVÝHODY

- Nižší viskozita mobilní fáze
  - Použitelné je pro těkavé látky
- Rychlejší difuze
  - Látky musí být termostabilní

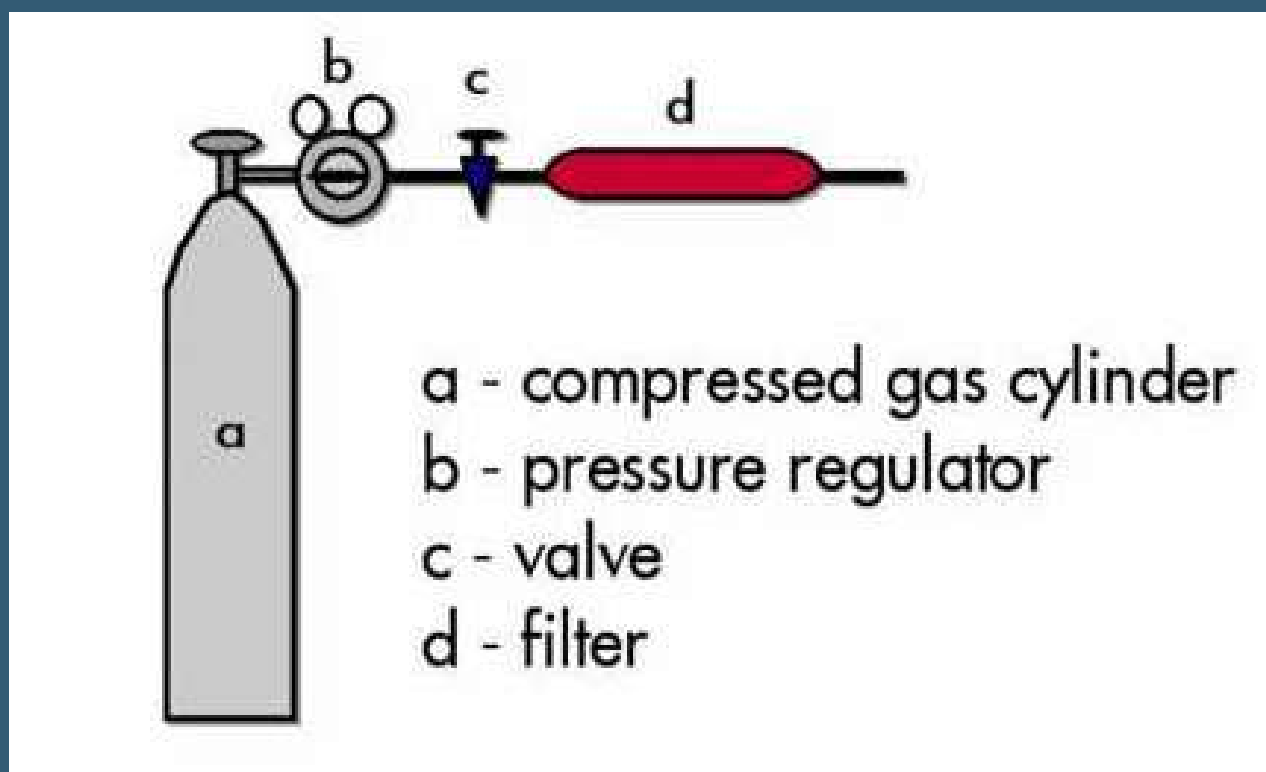
SCHÉMA PLYNOVÉHO CHROMATOGRAFU

PLYNOVÝ CHROMATOGRAF

ZDROJ NOSNÉHO PLYNU

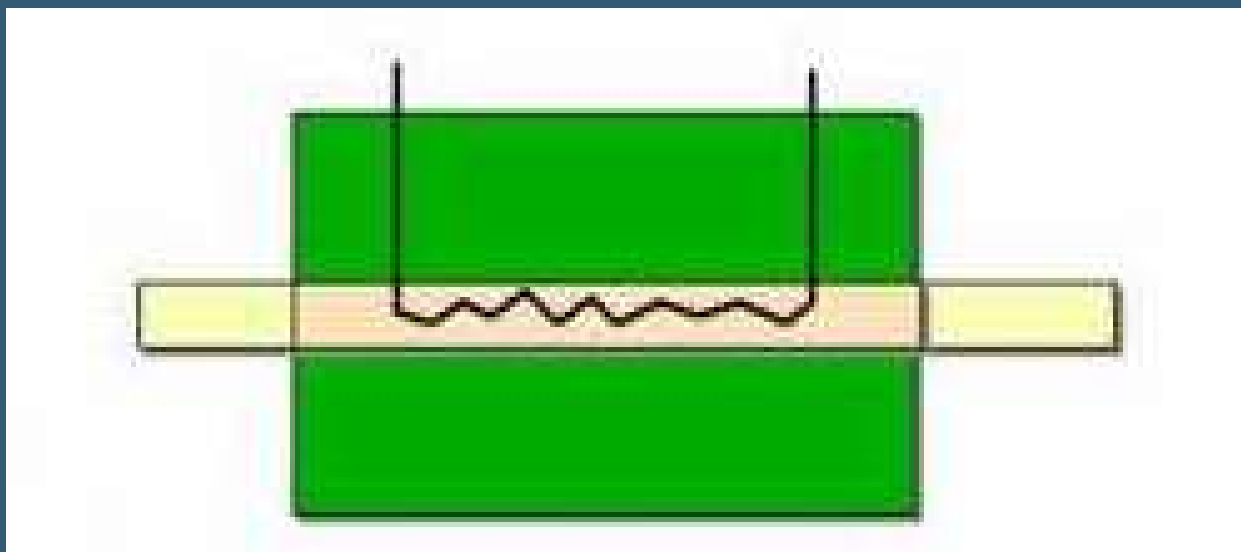

nosný plyn musí být velmi čistý a suchý

Filter- trubice s molekulovým sítem odstraňují H_2O ,
uhlovodíky, O_2

ELEKTRICKÉ MĚŘENÍ PRŮTOKU

programovatelné elektronické regulační systémy

řízení rychlost průtoku nosného plynu

(pro získání reprodukovatelných retenčních časů)

náplňové kolony: průtok 10 - 60 ml/min

kapilární kolony: 1 - 2 ml/min, velké nároky na stabilitu

NOSNÉ PLYNY

Plyn	Výhody	Nevýhody
N_2	levný, bezpečná práce	nízká tepelná vodivost
H_2	vysoká tepelná vodivost	explosivní
He	inertní	drahý
Ar	inertní	drahý

PŘÍPRAVA VZORKŮ PRO GC

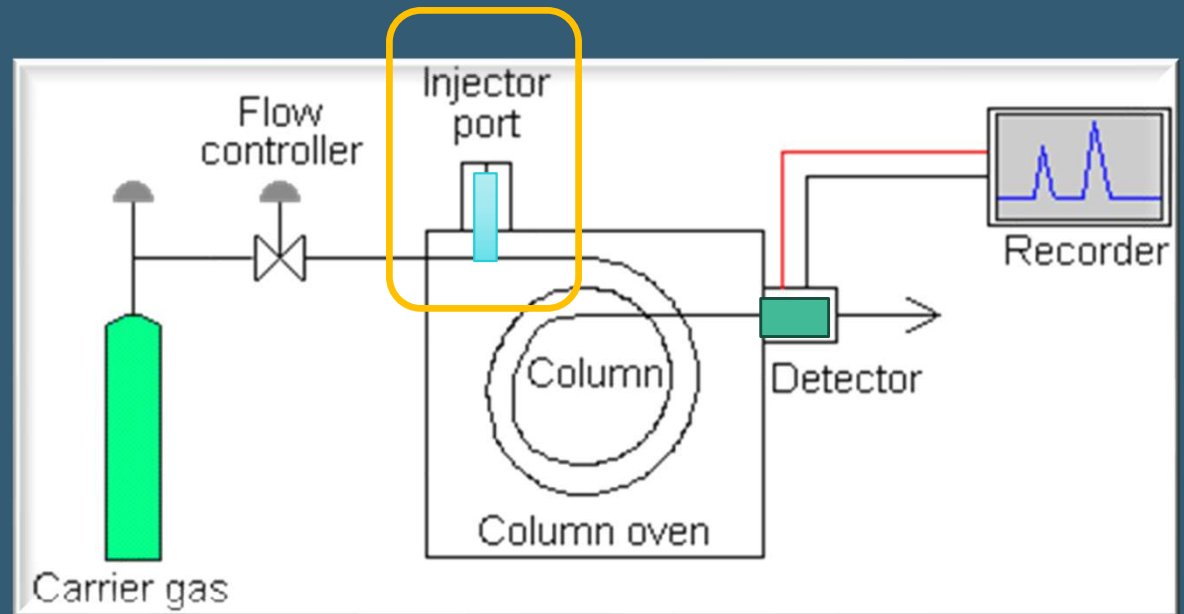
- Plyny, kapaliny - přímo
- Pevné látky - po derivatizaci

OBJEMY DÁVKOVANÝCH VZORKŮ

- Plyny - 0,5 – 5 ml
- Kapaliny - 0,1 – 10 μ l

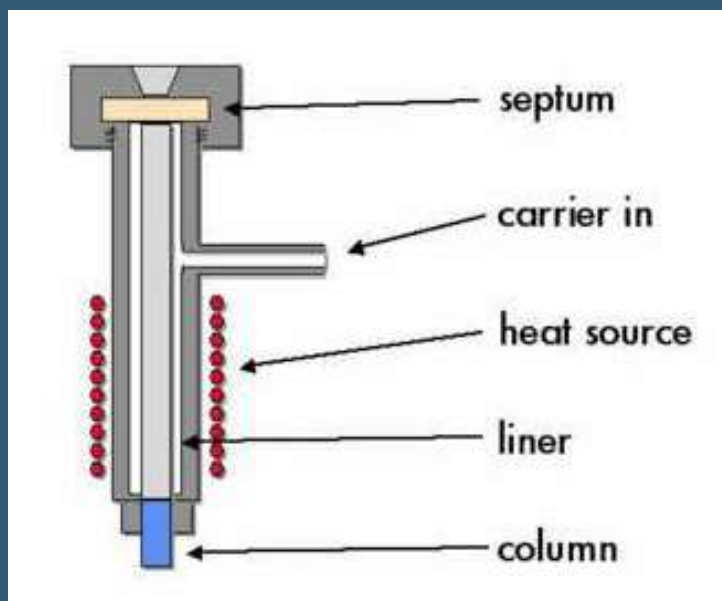
ZPŮSOBY DÁVKOVANÍ VZORKŮ

- Přes septum
- Ventilem
- Termální desorpcí

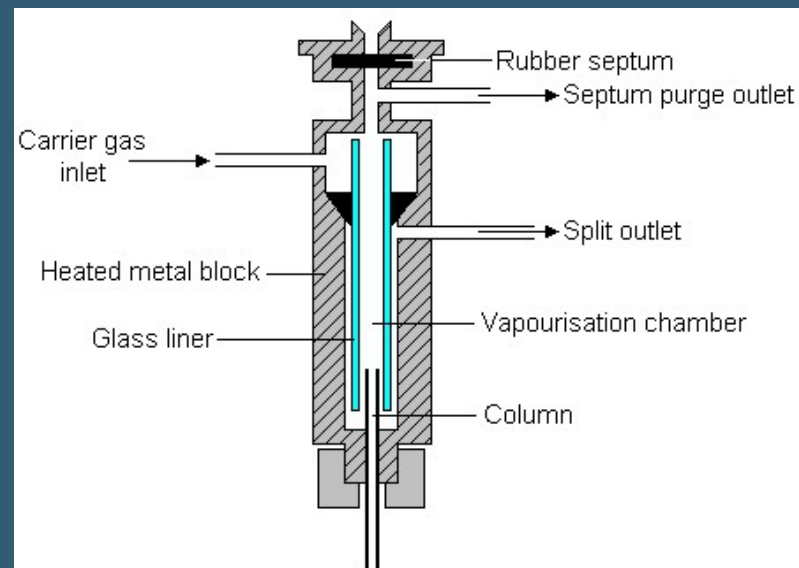

STŘÍKAČKOU

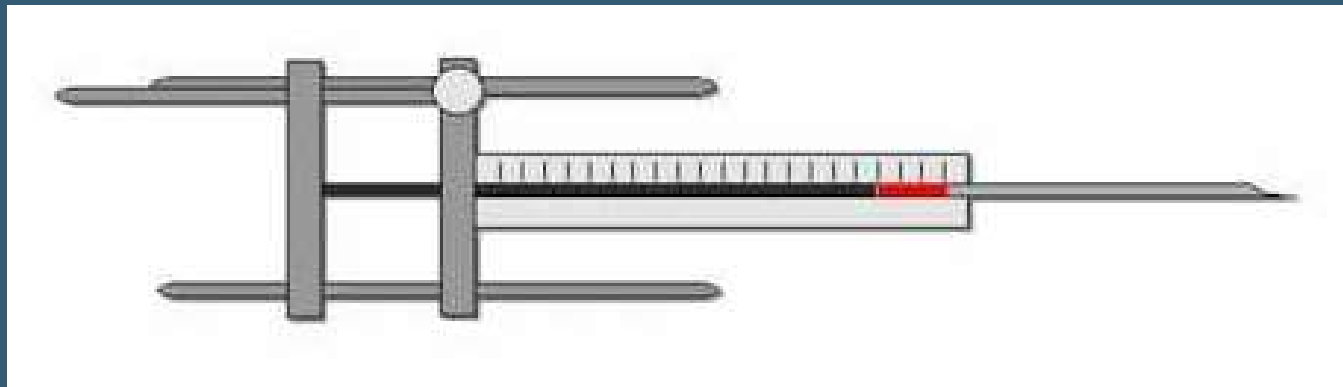
„splitless“

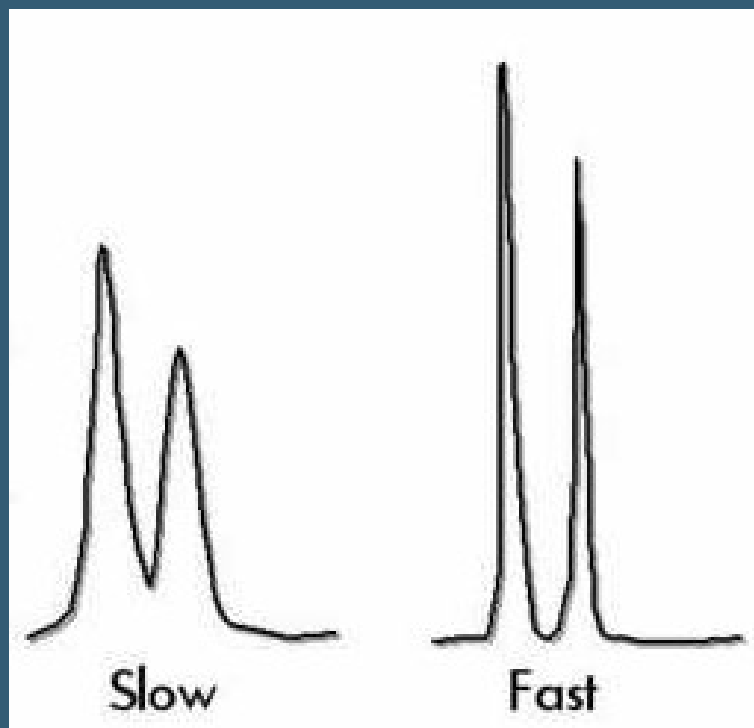
„split“

DÁVKOVACÍ STŘÍKAČKA

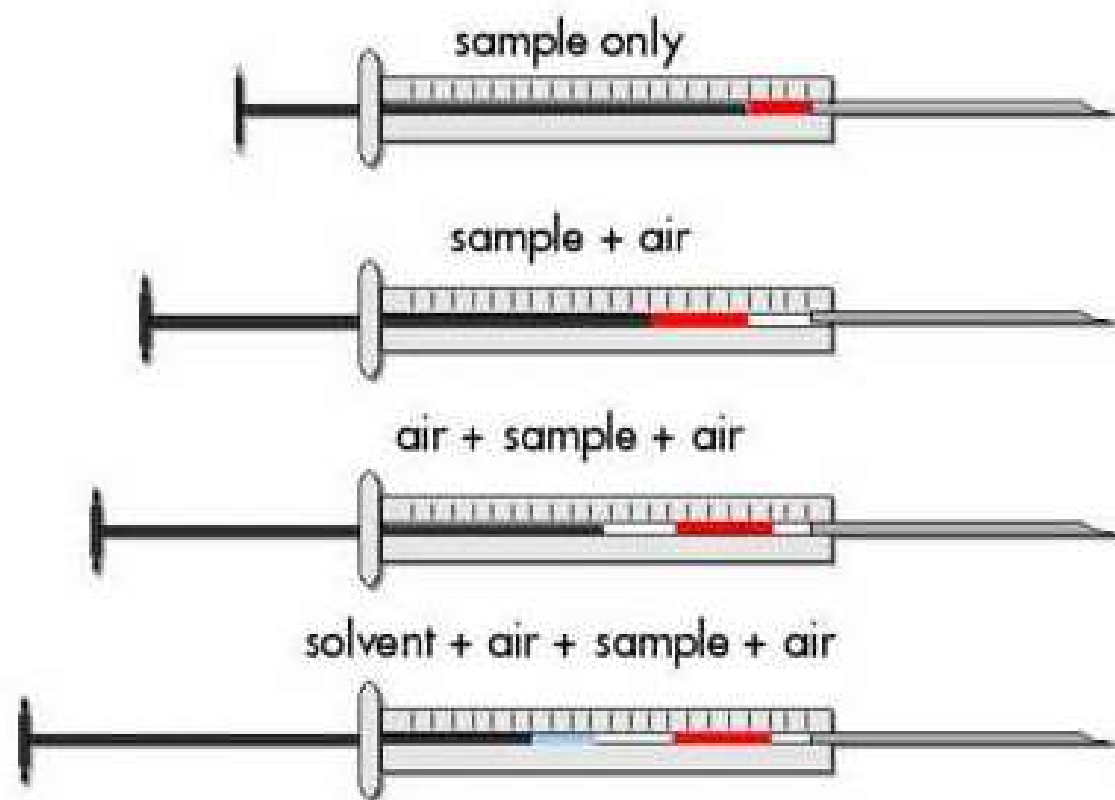

RYCHLOST DÁVKOVÁNÍ

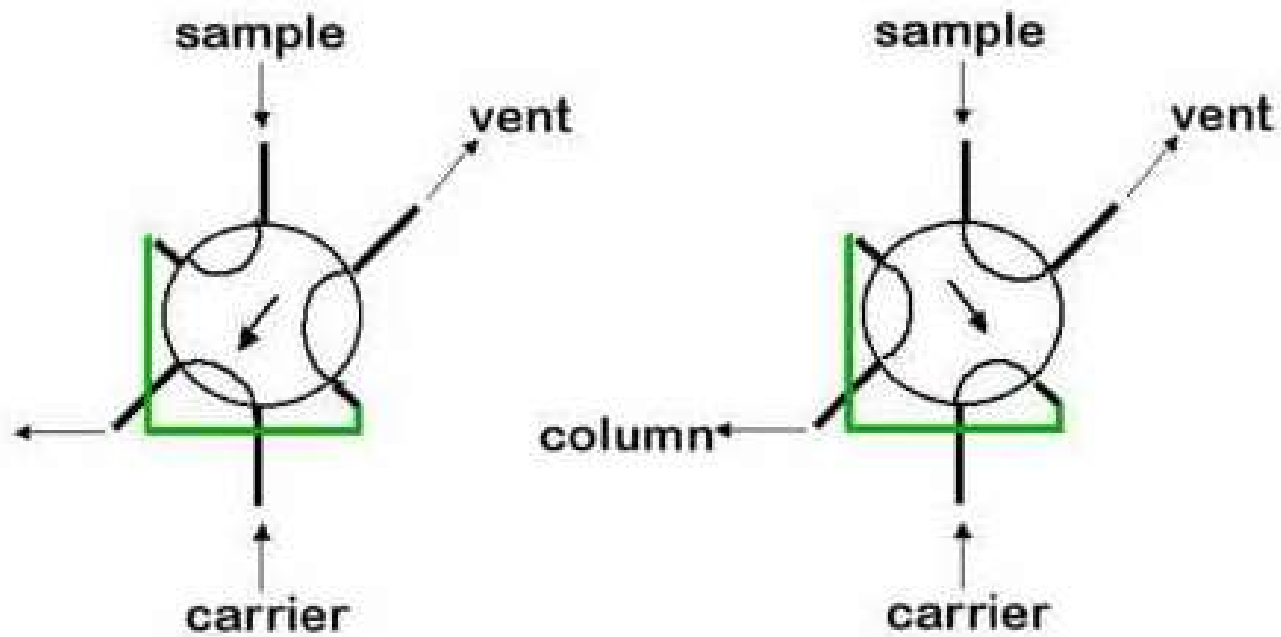
ZPŮSOB DÁVKOVÁNÍ

AUTOMATICKÉ DÁVKOVAČE

VENTILEM

VENTIL

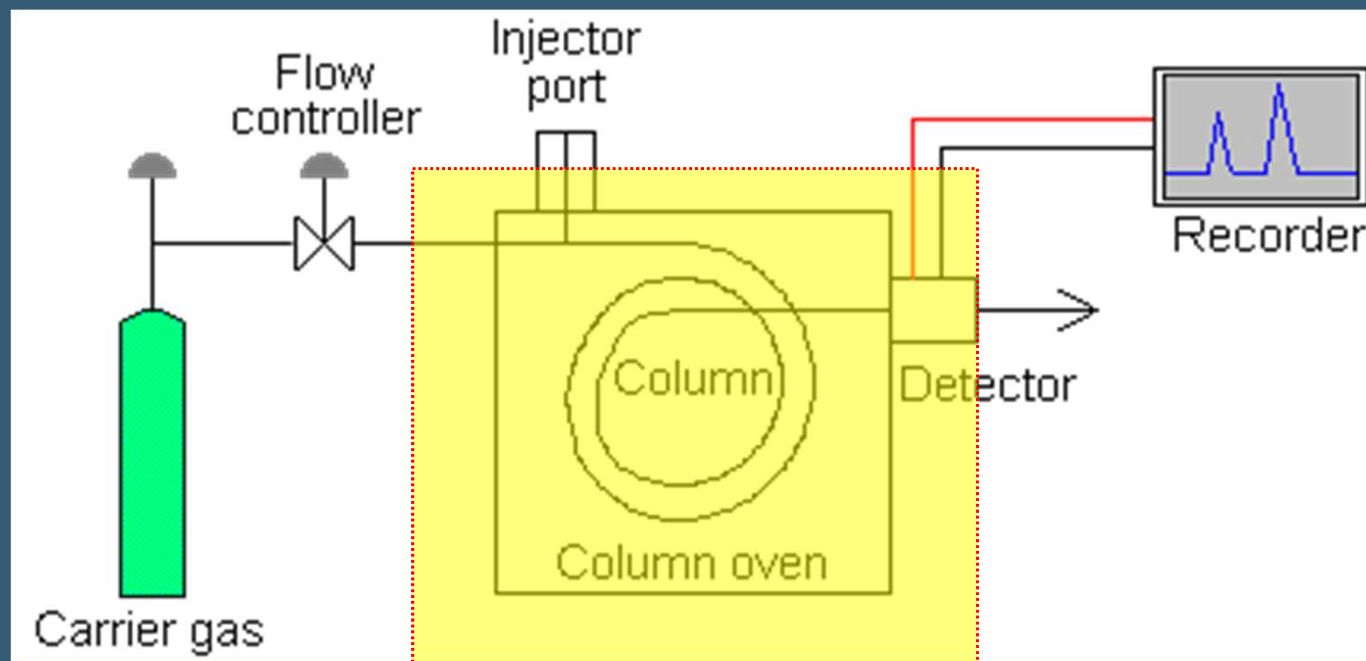

MUNI
SCI

DÁVKOVÁNÍ TERMÁLNÍ DESORPCÍ

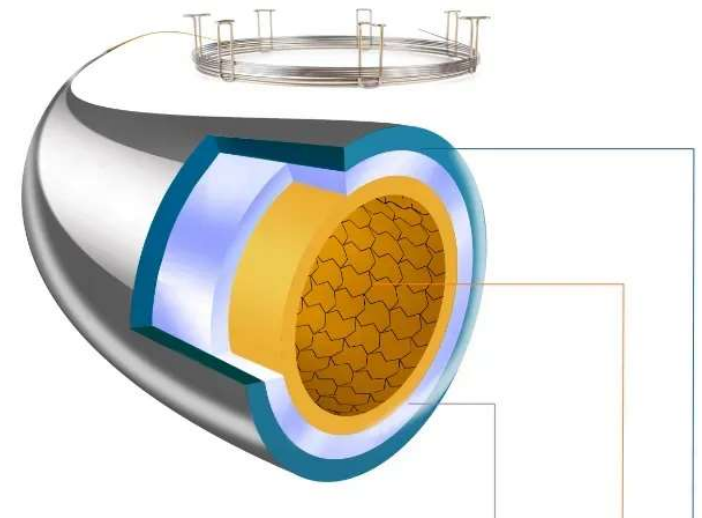
TERMOSTATOVÁNÍ

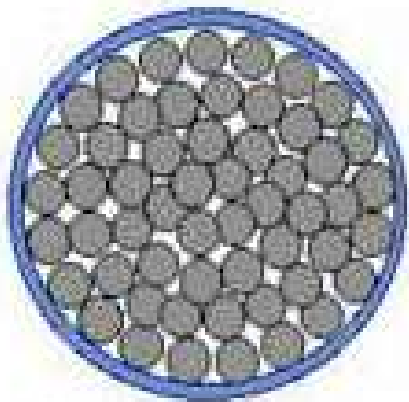
KOLONY

- Náplňové – 1/4“ OD – ocel, sklo
délka 1m
- Kapilární – 0,1 – 0,5 mm ID –
křemen, ocel, sklo
délka –10 - 100 metrů

KOLONY

Packed

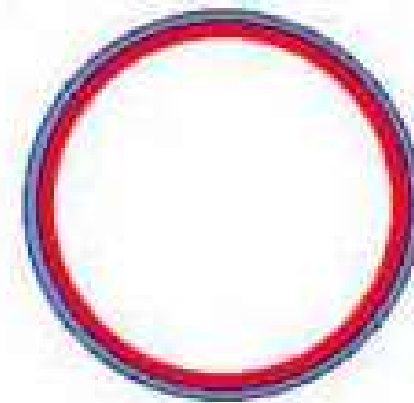

- bead column
- porous layer
- conventional

open (capillary)

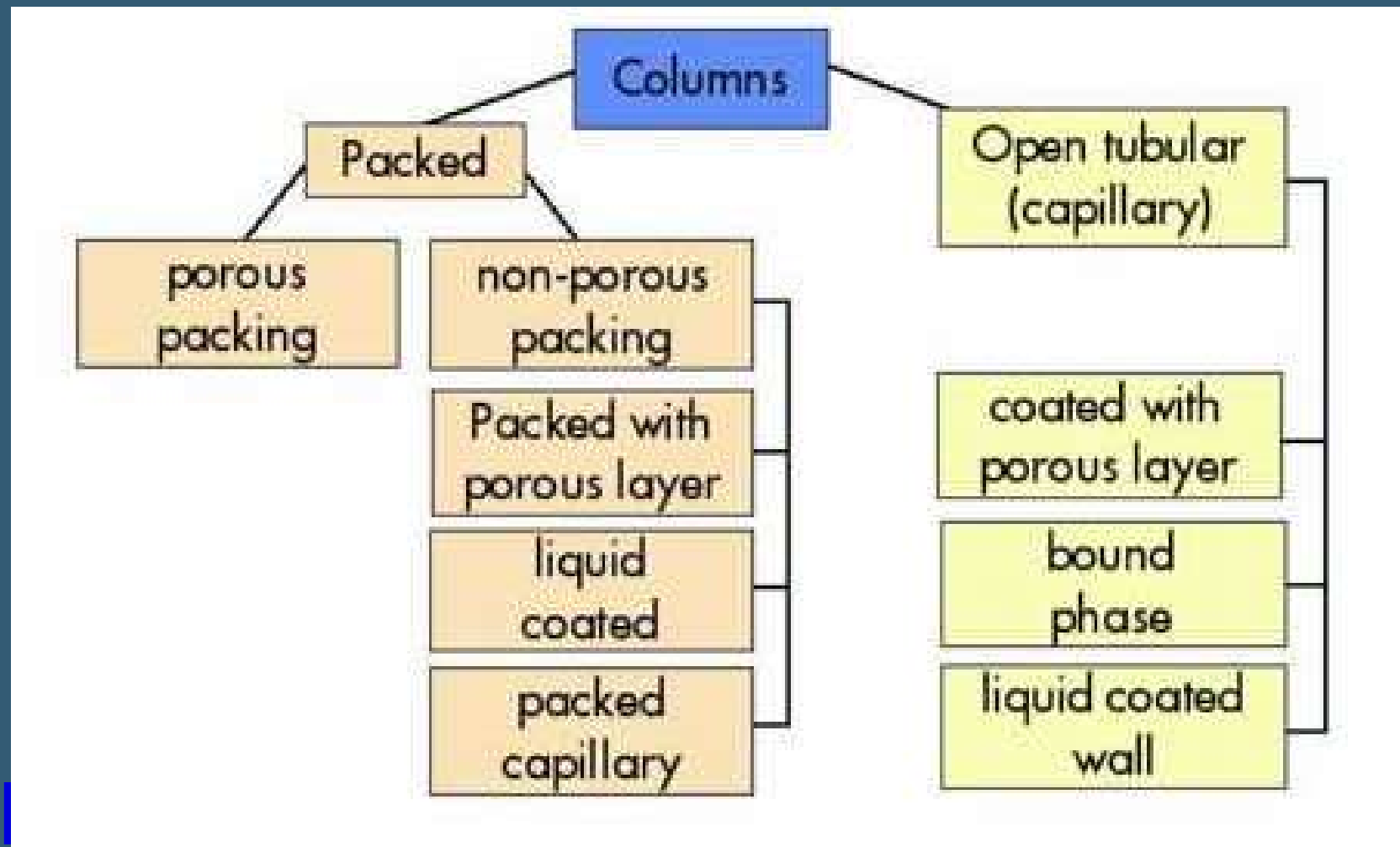
Porous
Layer
Open
Tube

Wall
Coated
Open
Tube

KOLONY

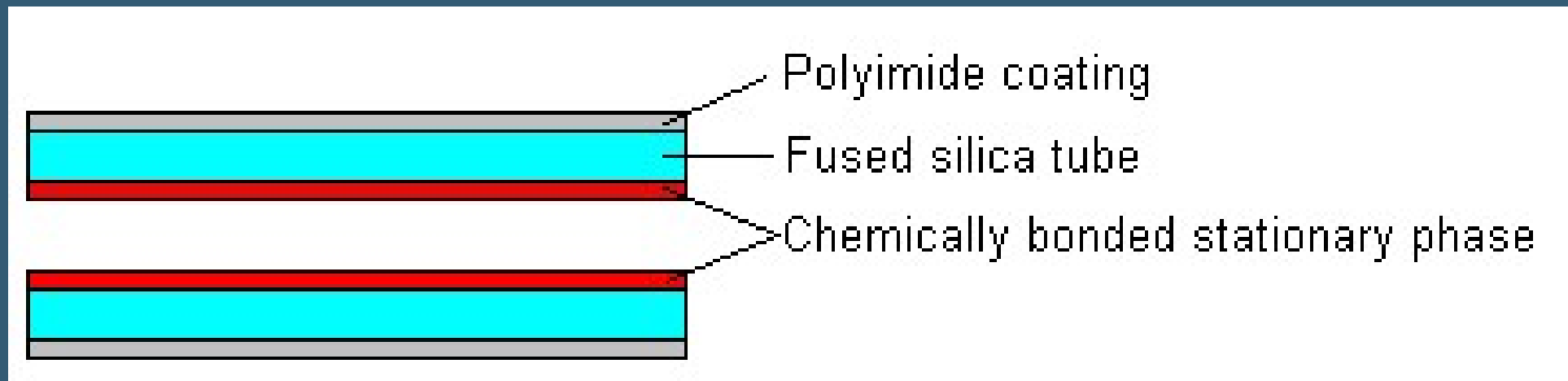

NÁPLŇOVÁ KOLONA

KAPILÁRNÍ KOLONA

KAPILÁRNÍ KOLONA

PEVNÉ STACIONÁRNÍ FÁZE

Aktivní uhlí, grafitizované uhlí

- dělení plynů a lehkých uhlovodíků

Silikagel

- dělení anorganických plynů a nízkovroucích kapalin

Molekulová síta (krystalické hlinitokřemičitany)

- dělení plynů a lehčích uhlovodíků

Porézní polymery (vinylbenzenové kopolymery)

- dělení nízkomolekulárních uhlovodíků, anorganických plynů, alkoholů, esterů a ketonů

KAPALNÉ STACIONÁRNÍ FÁZE

Carbowaxy (polyethylenglykoly)

Ucony (polypropylenglykoly)

- polární stacionární fáze, s rostoucí M_r klesá polarita

Polyestery (např. polyethylenglykoladipáty)

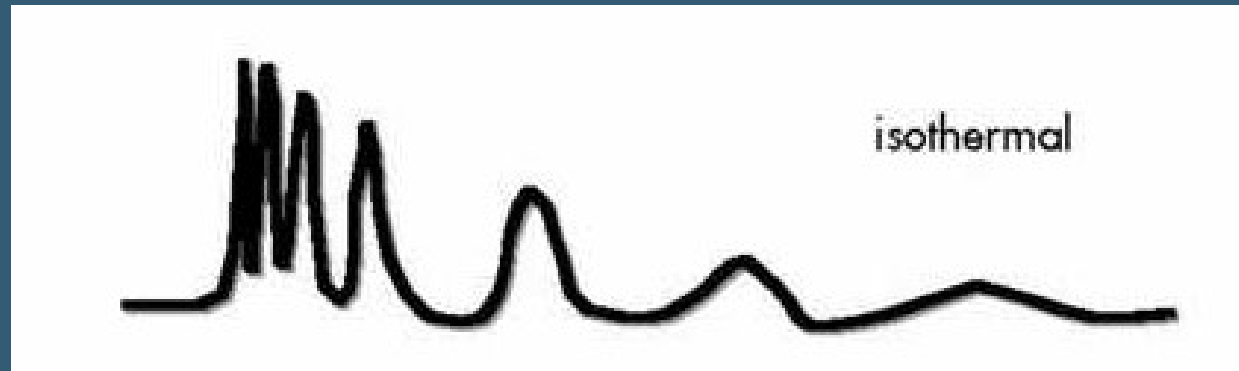
- polární stacionární fáze

Silikonové stacionární fáze (polysiloxany)

- často používané, široký rozsah polarity

ELUCE

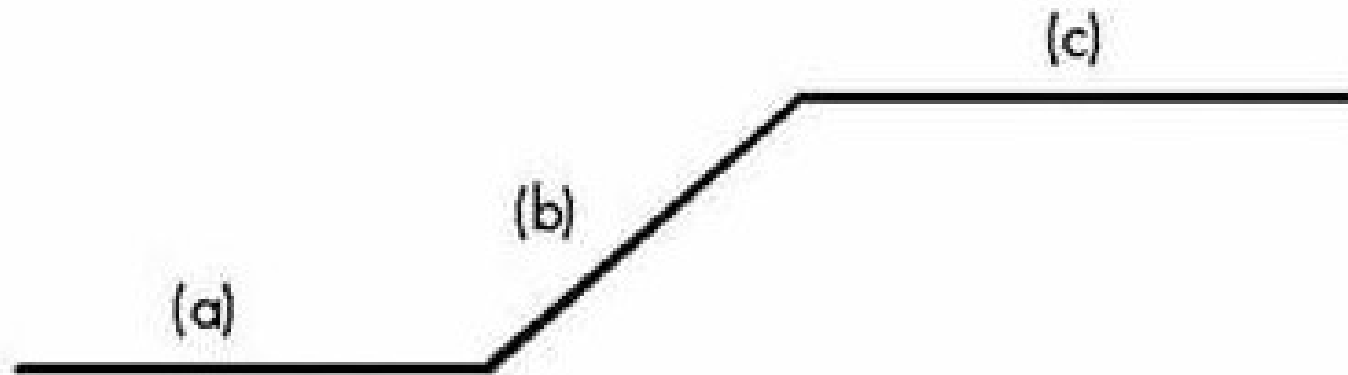
- Izotermální

- Gradientová – zvyšování teploty – 400 °C

ELUCE

a - initial temperature and time

b - ramp ($^{\circ}\text{C}/\text{min}$)

c - final hold time and temperature

DETEKTORY

Destruktivní x Nedestruktivní

Univerzální x Selektivní

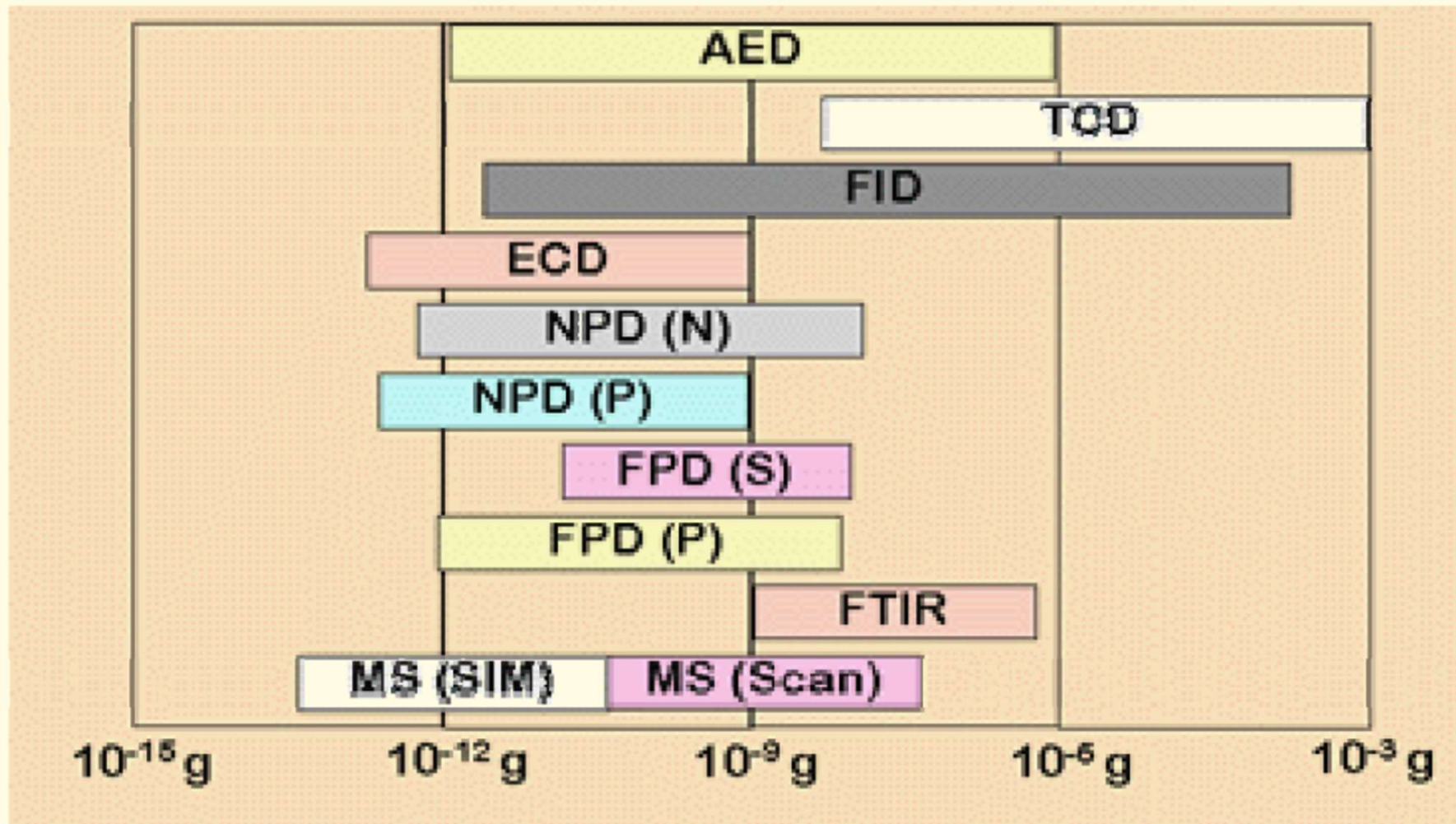

DETEKTORY

Tepelně-vodivostní	Tepelná vodivost
Plamenově-ionizační	Ionizace (uhlovodíky)
Dusíko-fosforový	N,P - určité formy
Elektronového záchytu	Elektronegativní struktury
Atomově-emisní	Emisní záření
Plamenově-fotometrický	P, S - určité formy
Fotoionizační	Absorbce UV
Chemiluminiscenční	Excitace (O₃, F₂)
FTIR	IČ + Fourierova transformace
Hmotnostní	Ionizace

DETEKTORY

Citlivost a pracovní rozsah GC detektorů

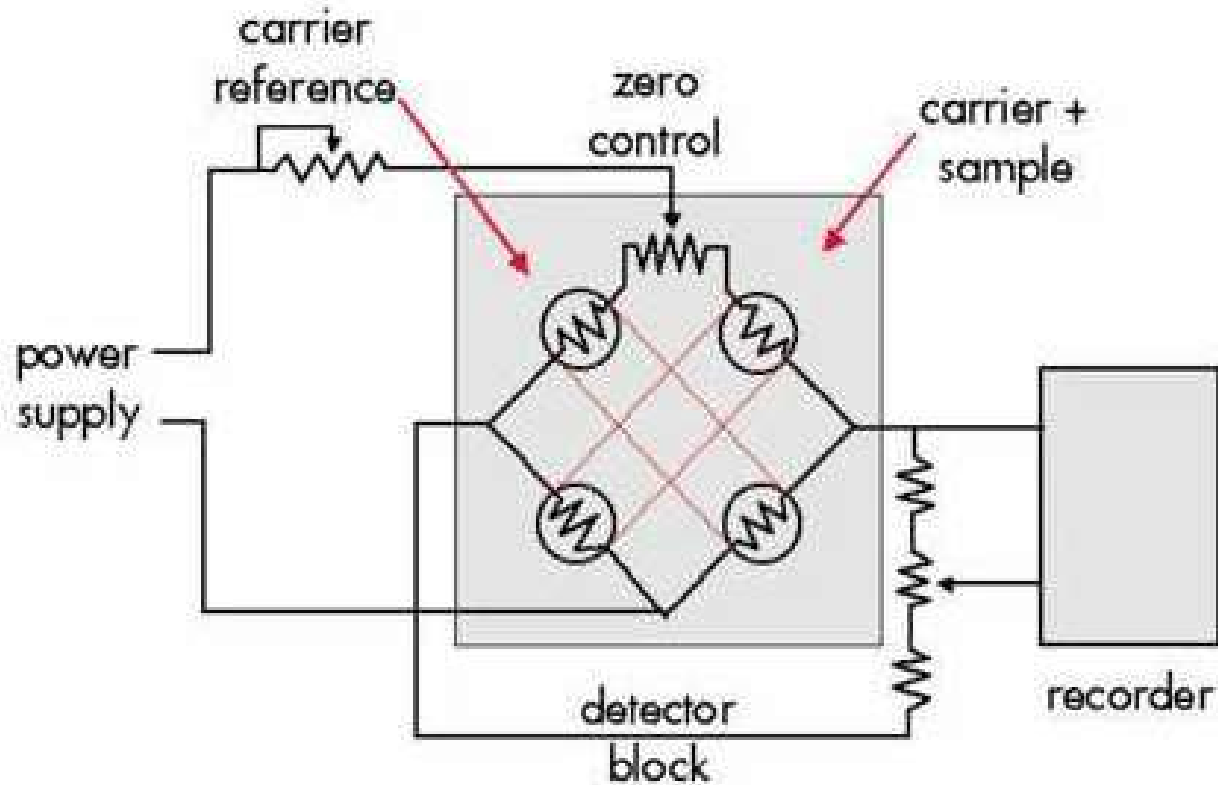

TEPLOTNĚ VODIVOSTNÍ DETEKTOR

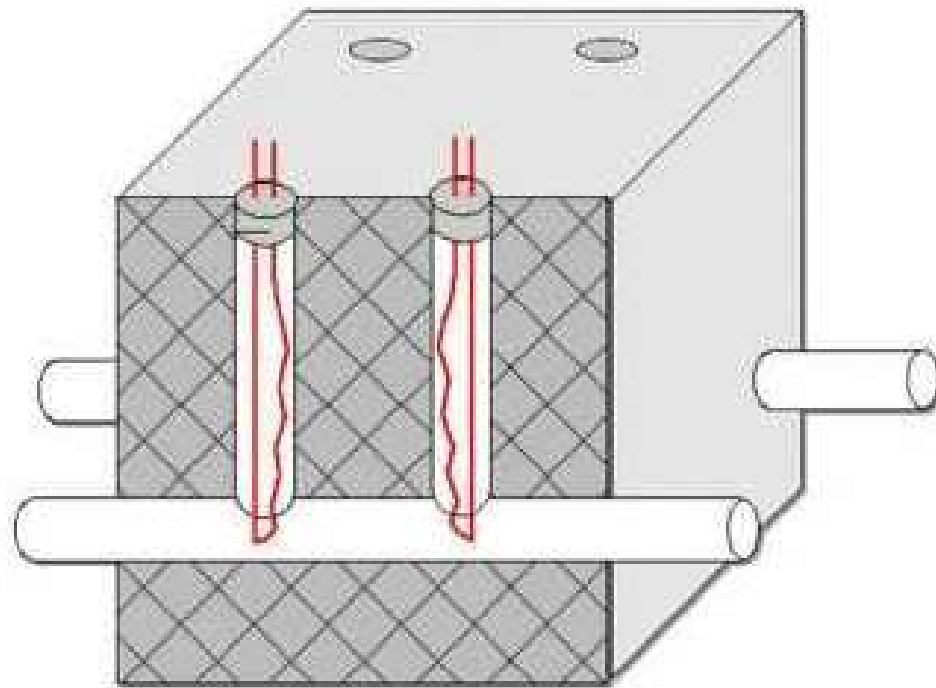
TCD

- Universální detektor
- Nedestruktivní detektor
- Lineární rozsah – 10^6
- Princip – změna tepelné vodivosti eluentu
v přítomnosti analytu v nosném plynu se zvyšuje tepelná vodivost plynu

TEPLOTNĚ VODIVOSTNÍ DETEKTOR TCD

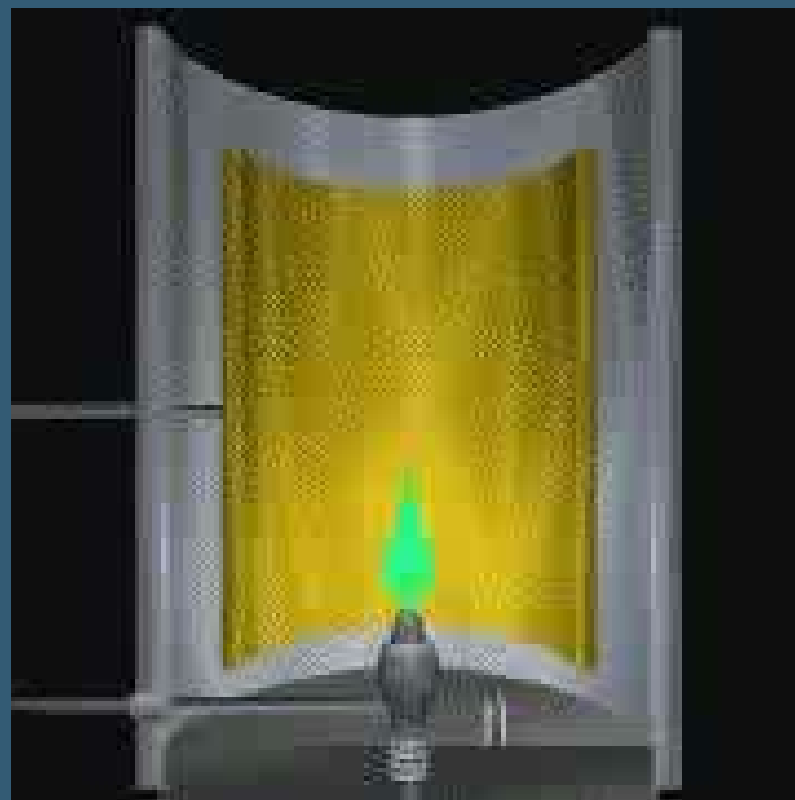
TEPLOTNĚ VODIVOSTNÍ DETEKTOR TCD

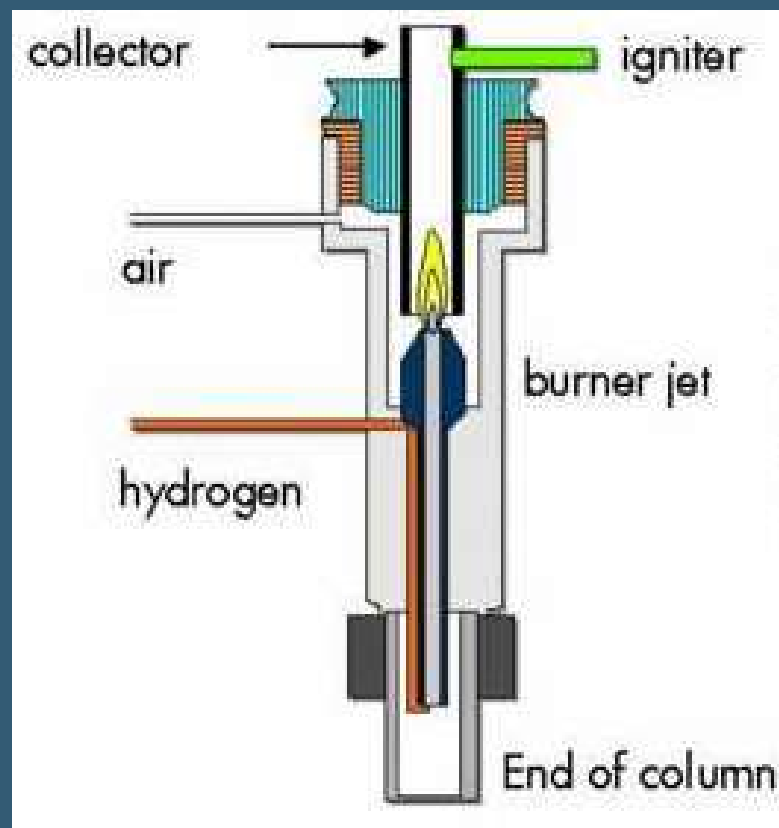
PLAMENOVĚ IONIZAČNÍ DETEKTOR FID

- Specifický
- Destruktivní
- Lineární rozsah – 10^7
- Princip – ionty vznikající spalováním vzorku vyvolávají nárůst proudu

PLAMENOVĚ IONIZAČNÍ DETEKTOR FID

PLAMENOVĚ IONIZAČNÍ DETEKTOR FID

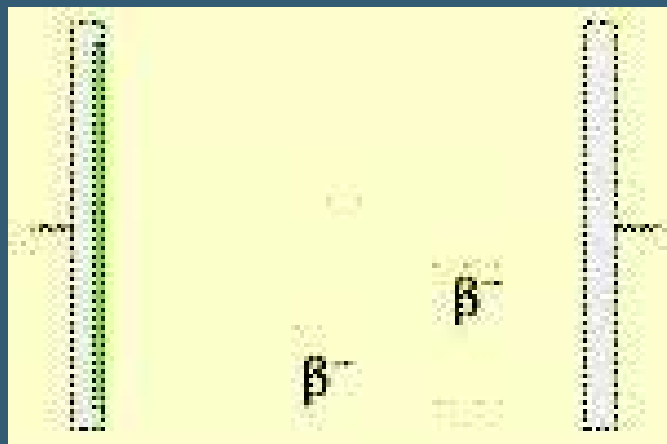

DETEKTOR ELEKTRONOVÉHO ZÁCHYTU ECD

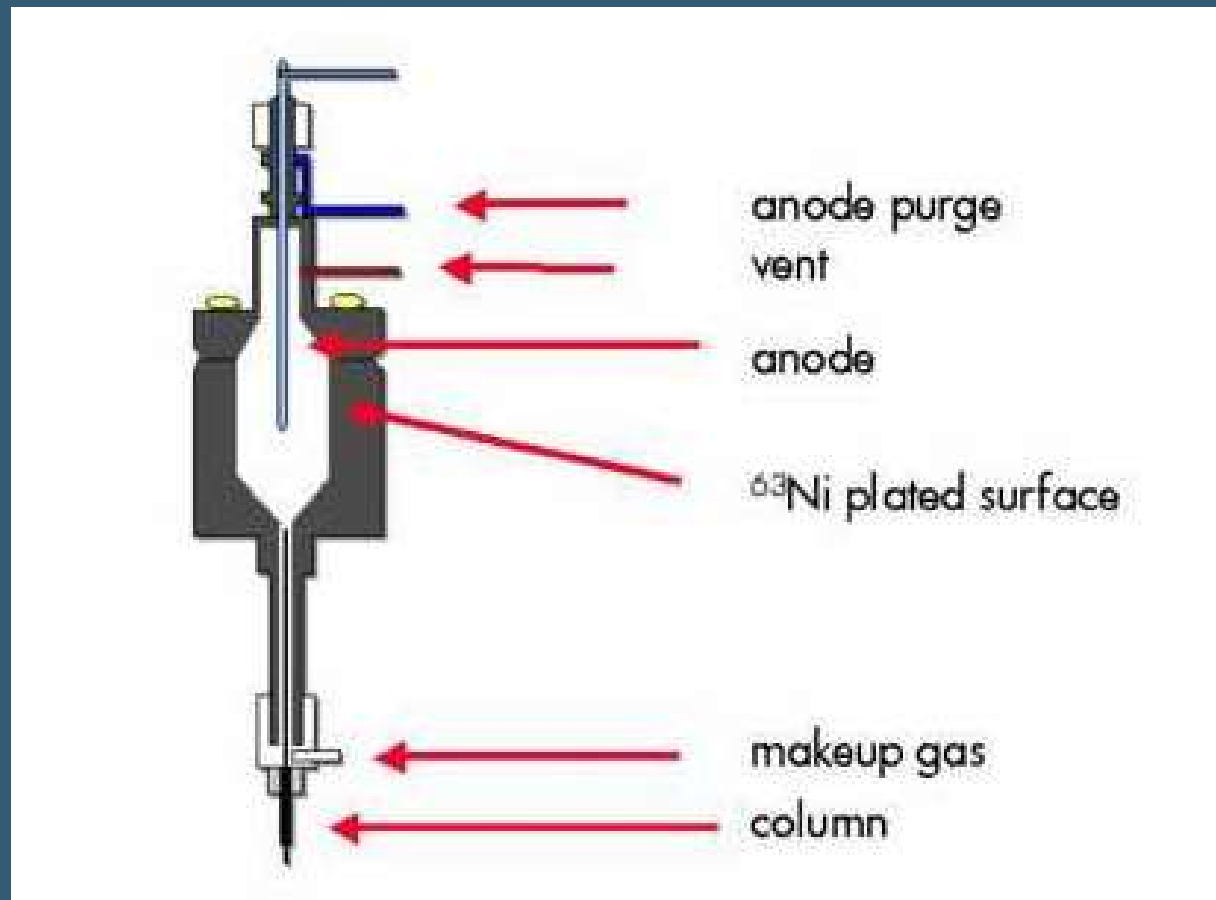
- Specifický
- Nedestruktivní
- Lineární rozsah – 10^4
- Princip – interakce β^- částic vzorkem vyvolává pokles proudu

DETEKTOR ELEKTRONOVÉHO ZÁCHYTU ECD

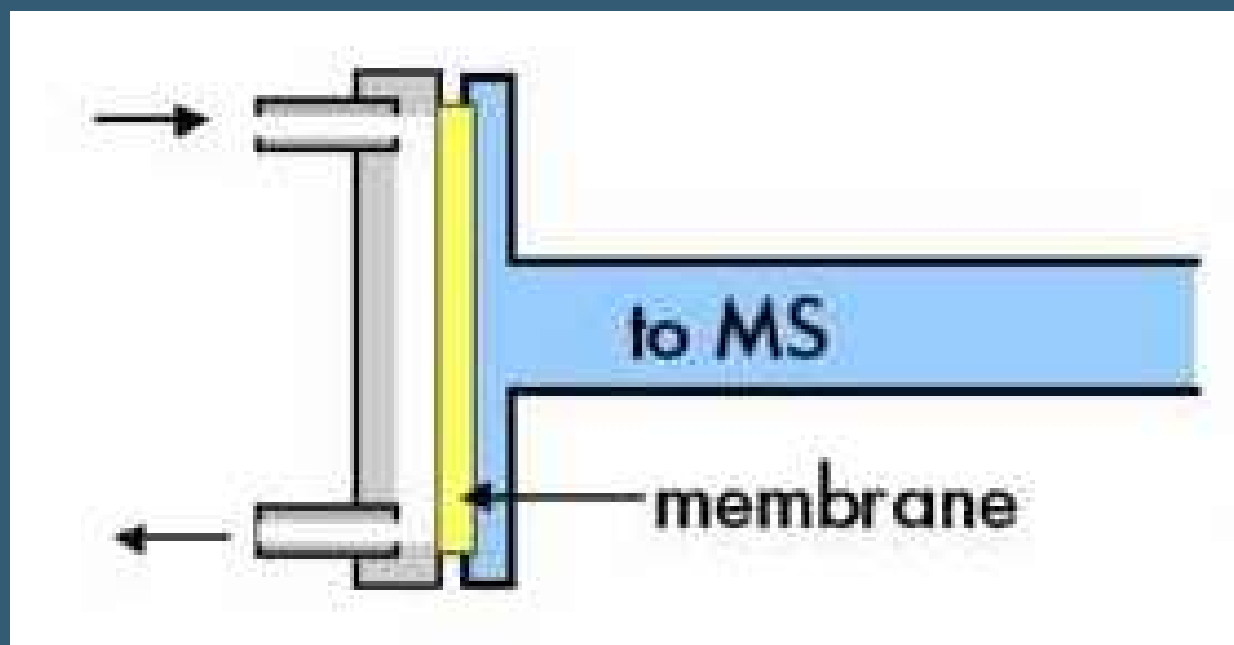
$\beta^- - {}_{63}\text{Ni}$

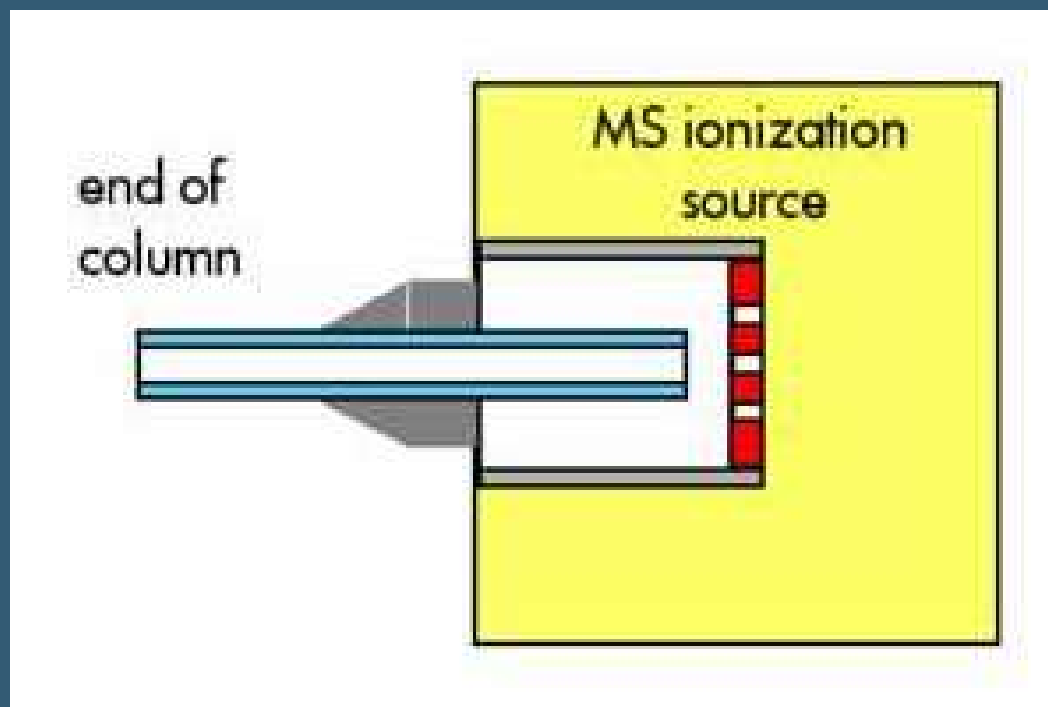
DETEKTOR ELEKTRONOVÉHO ZÁCHYTU ECD

GC MS PERMEAČNÍ INTERFACE

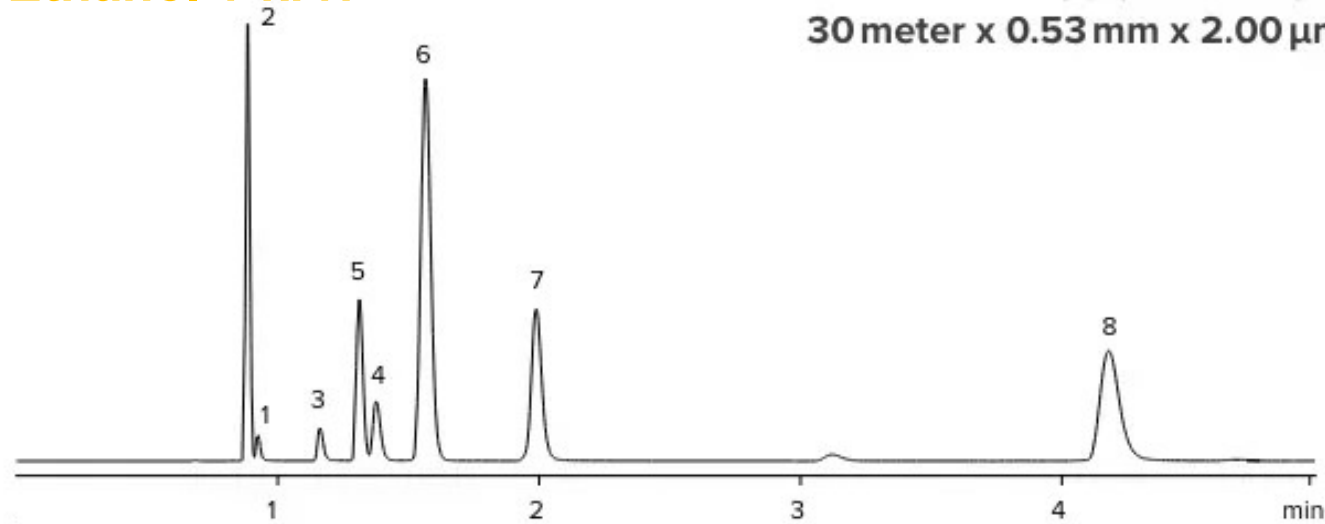
GC MS PŘÍMÉ SPOJENÍ

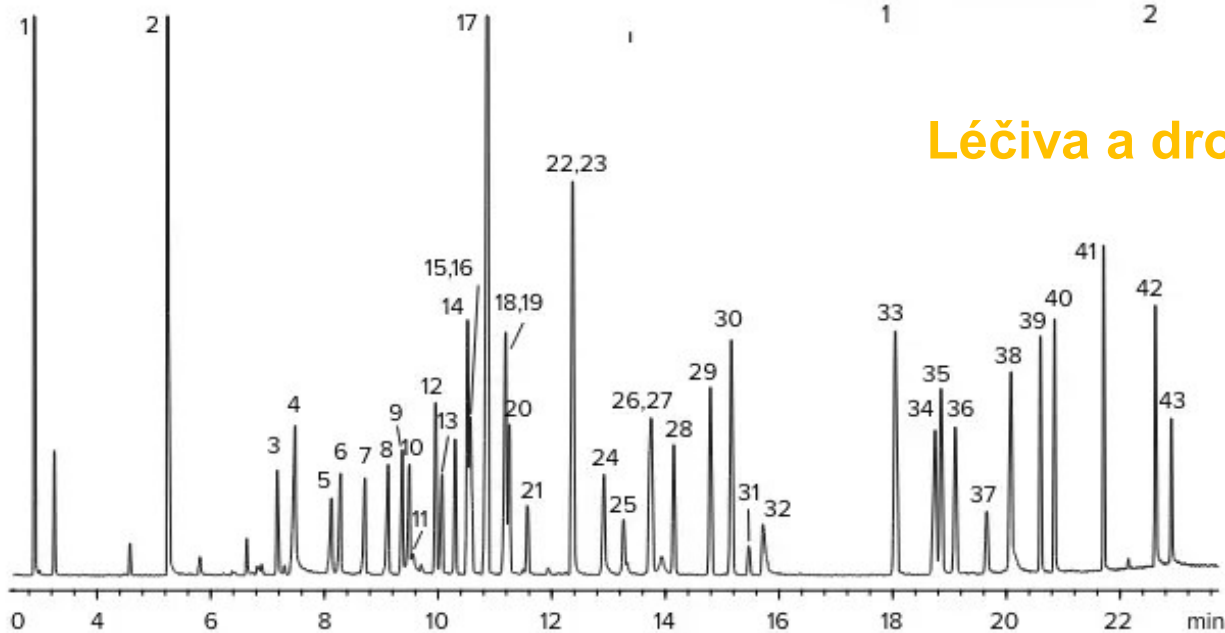
GC ANALYSA

Ethanol v krvi

Zebtron ZB-BAC-2
30 meter x 0.53 mm x 2.00 µm

App ID 17983

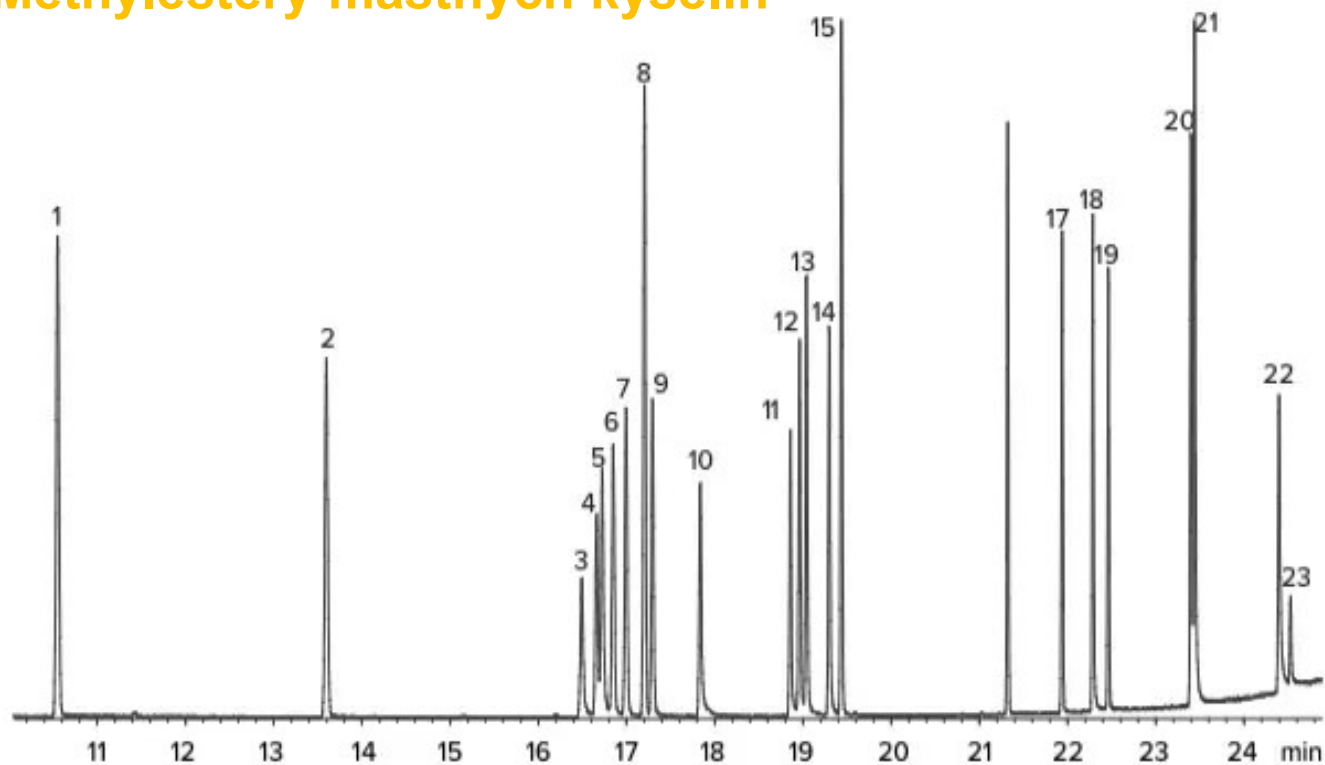

Léčiva a drogy

App ID 18175

GC ANALYSA

Methylestery mastných kyselin

App ID 24539

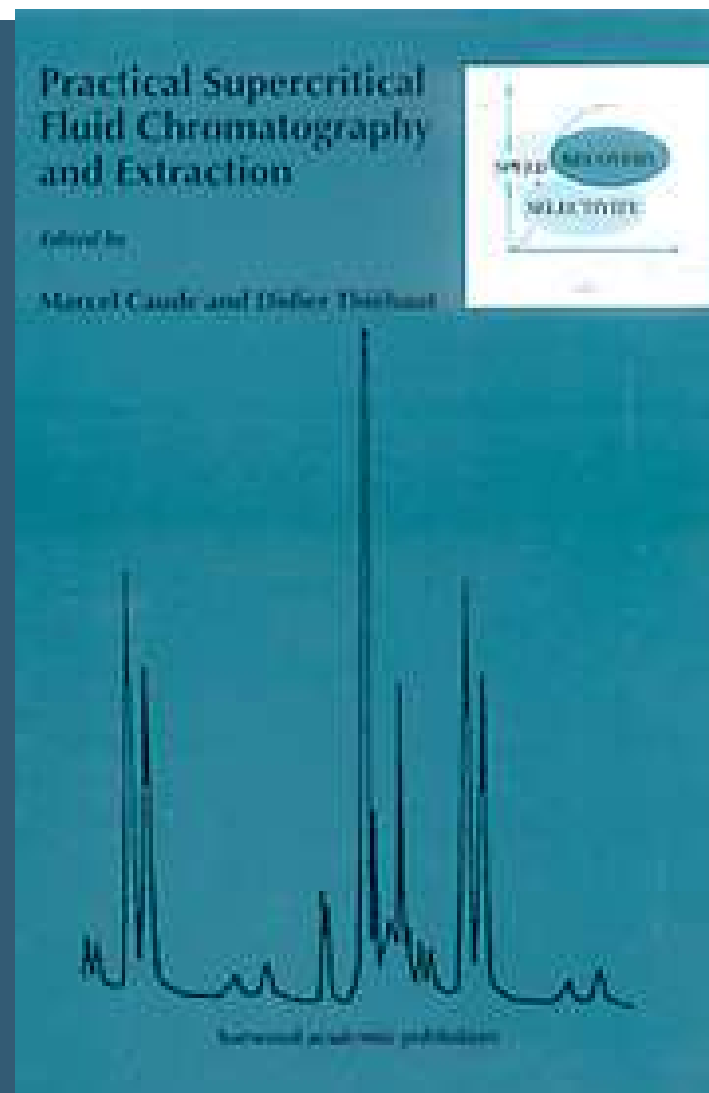
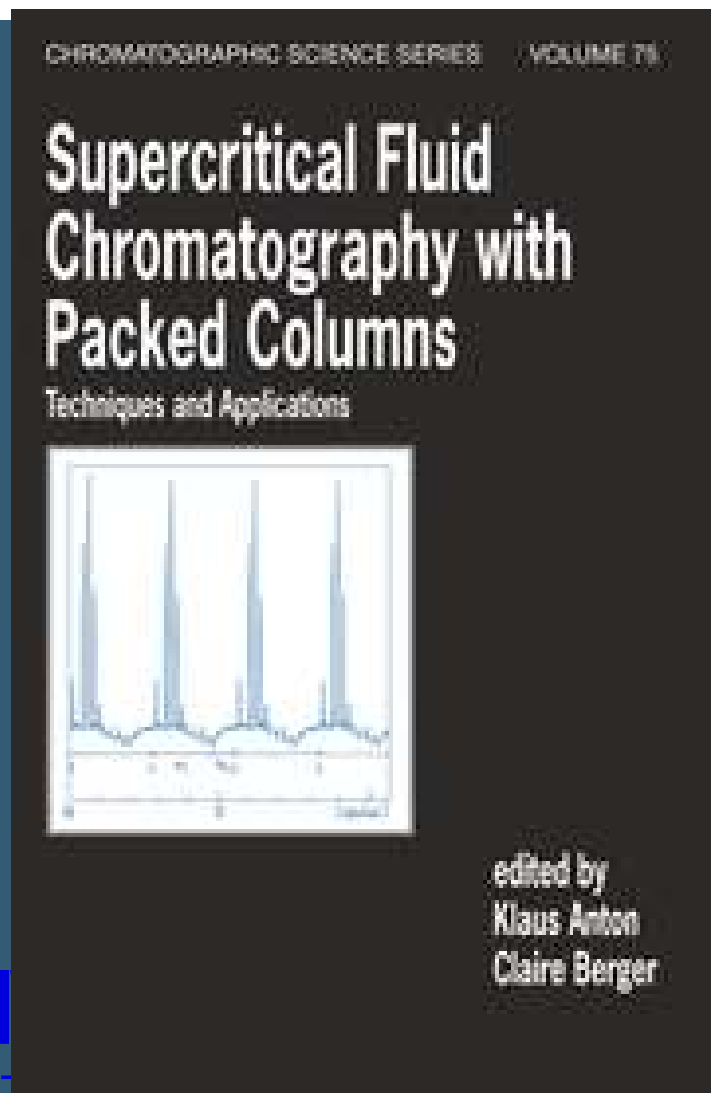
MUNI
SCI

Kolona: Zebron ZB-FAME

Rozměry: 20 meter x 0.18 mm x 0.15 μ m, helium, 1 ml/min

Detekce: FID

SUPERKRITICKÁ FLUIDNÍ CHROMATOGRAFIE

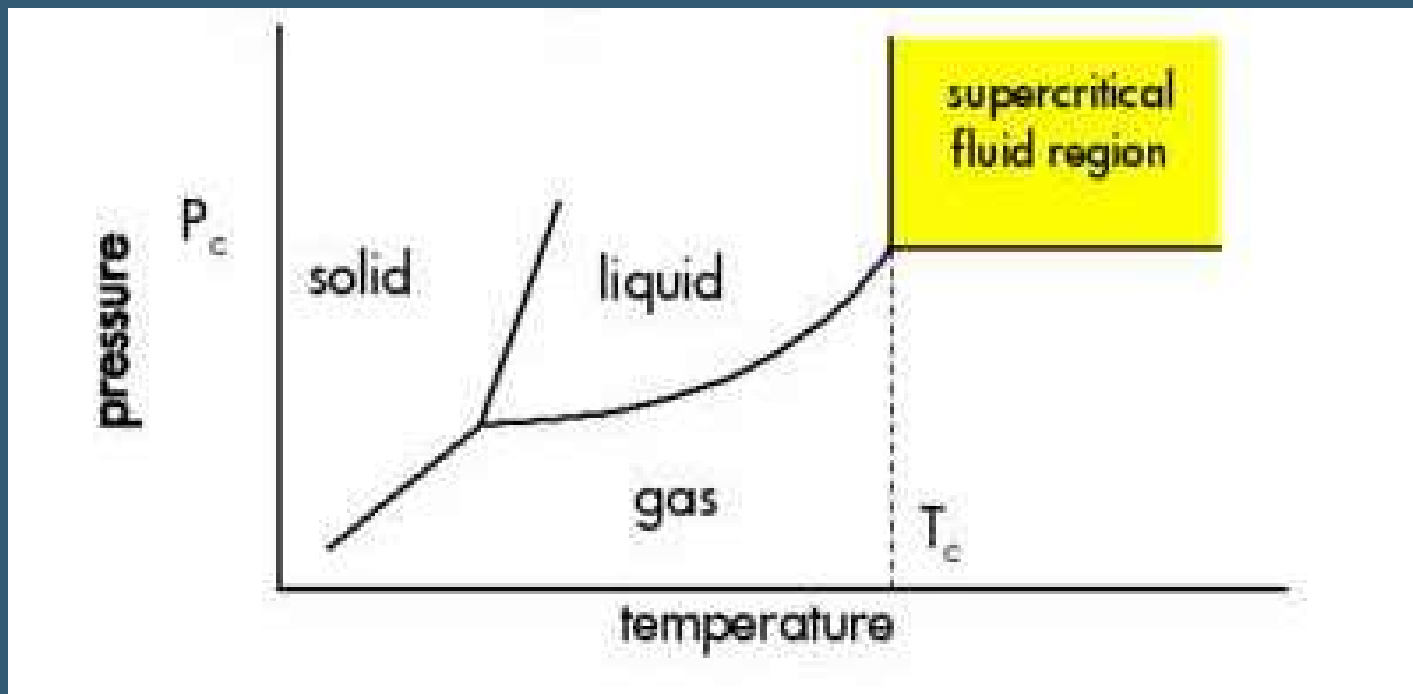

SUPERKRITICKÁ FLUIDNÍ CHROMATOGRRAFIE

- Mobilní fáze - superkritická kapalina
- Stacionární fáze - pevná fáze,
kapalina

SUPERKRITICKÁ KAPALINA

SUPERKRITICKÁ KAPALINA

Fluid	$T_{c'}$, °C	$P_{c'}$, atm	d^*
CO ₂	31.3	72.9	0.96
N ₂ O	36.5	72.5	0.94
NH ₃	132.5	112.5	0.40
n-C ₅	196.6	33.3	0.51
n-C ₄	152.0	37.5	0.50
CCl ₂ F ₂	111.8	40.7	1.12
CHF ₃	25.9	46.9	-----

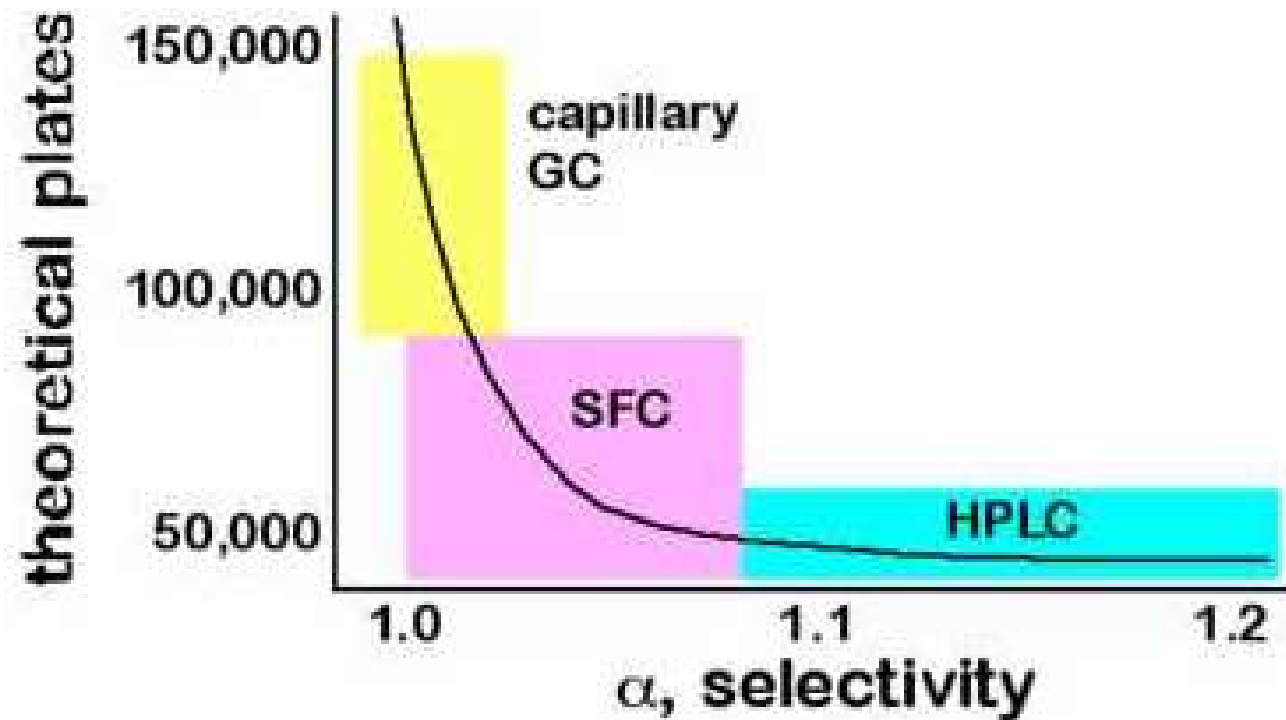
*density in g/ml at 400 atm

SFC X KOMPROMIS MEZI GC A HPLC

GC   + vysoká difuze   - vysoká teplota
          + nízká viskozita   - těkavé látky

HPLC   + nízká teplota   - nízká difuze
                                  + kapacita   - rychlost analýz

SUPERKRITICKÁ FLUIDNÍ CHROMATOGRAFIE

Number of plates required to achieve a separation with $R_s = 1.5$ and $k' = 2$

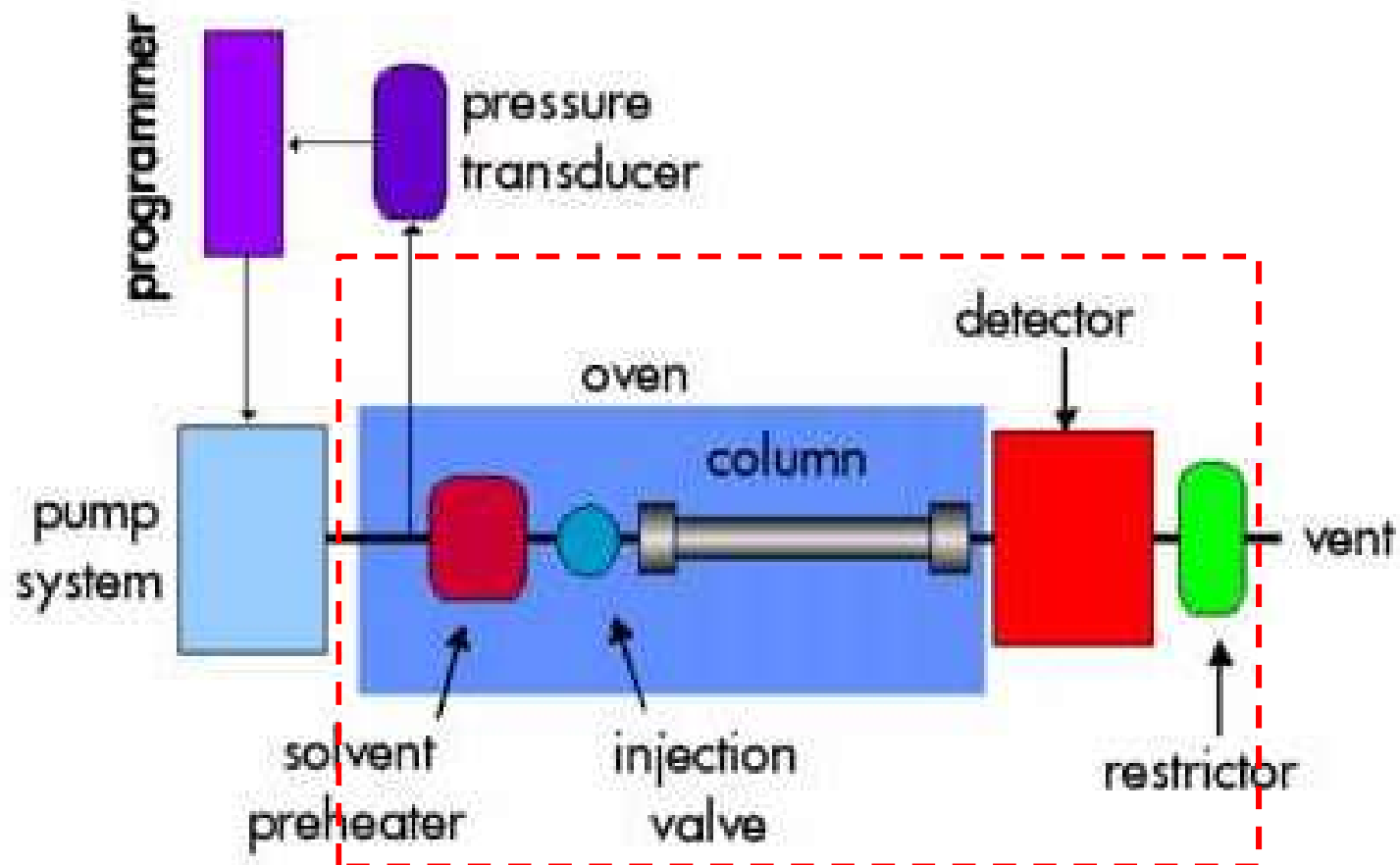
VÝHODY

- Superkritická kapalina se viskozitou blíží fázi plynné, hustotou fázi kapalné
- Účinnosti srovnatelné s GC
- Rychlost větší než u LC
- Dobrá rozpouštěcí schopnost MF

NEVÝHODY

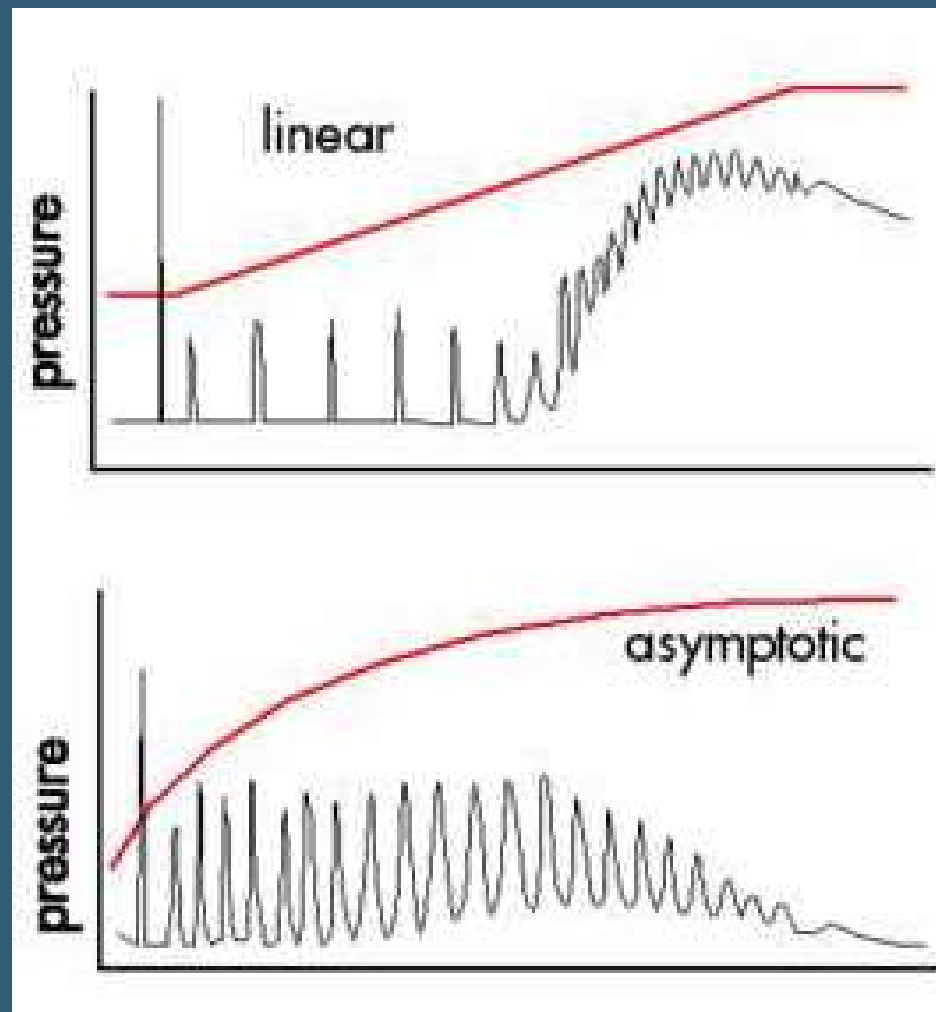
- Zařízení musí odolávat větším tlakům
- Vyšší cenová náročnost při srovnání s GC a LC

SUPERKRITICKÁ FLUIDNÍ CHROMATOGRRAFIE

SUPERKRITICKÁ FLUIDNÍ CHROMATOGRRAFIE

SFC ANALYSA

Bioanalýza (tokoferoly),

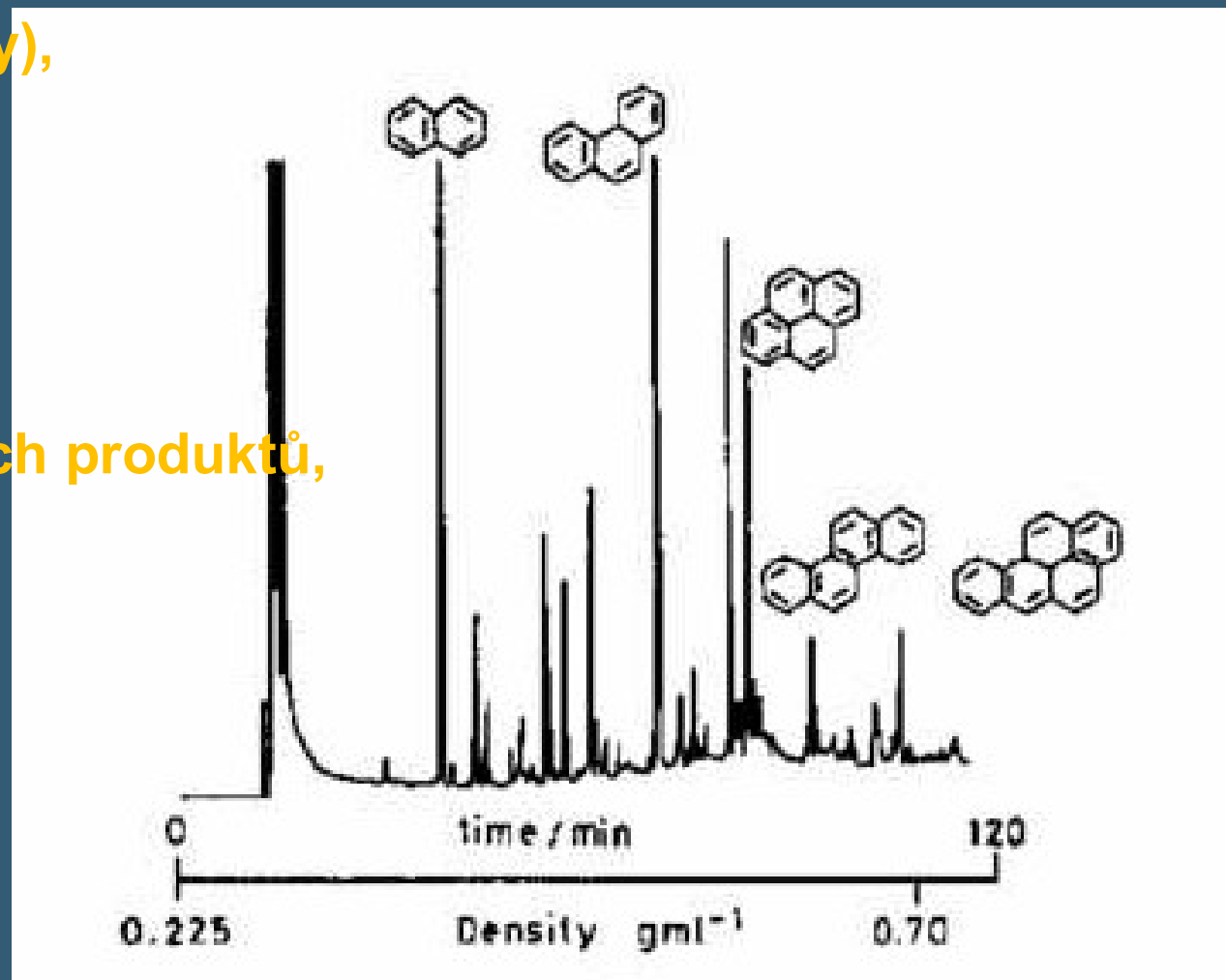
Lipidomika

Dopingová kontrola

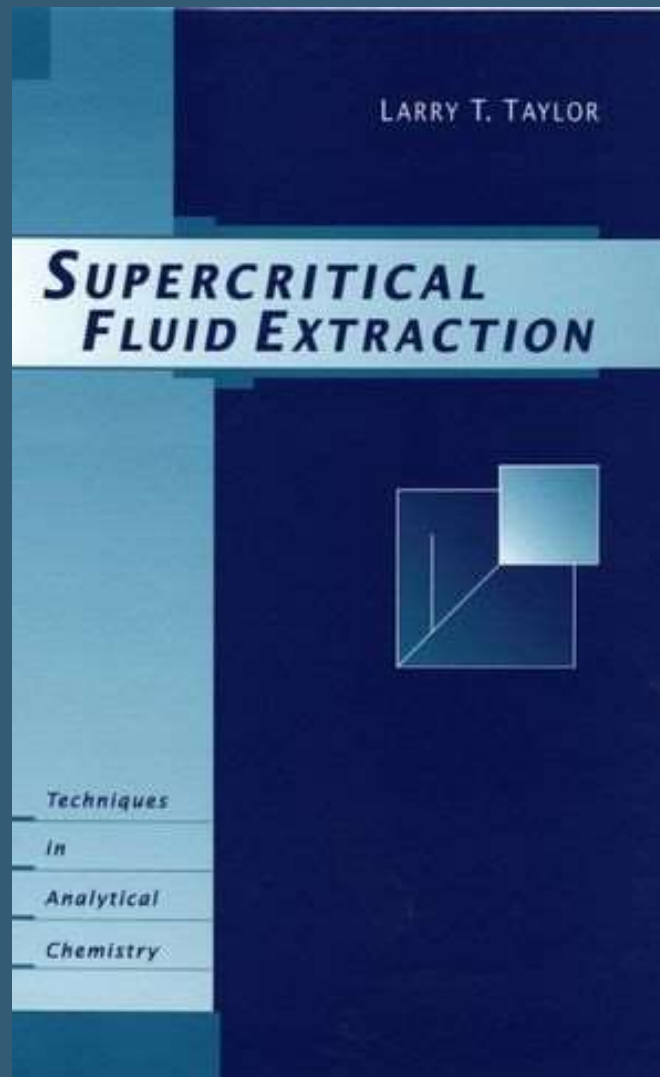
Analýza potravin

Kontrola průmyslových produktů,

Životní prostředí

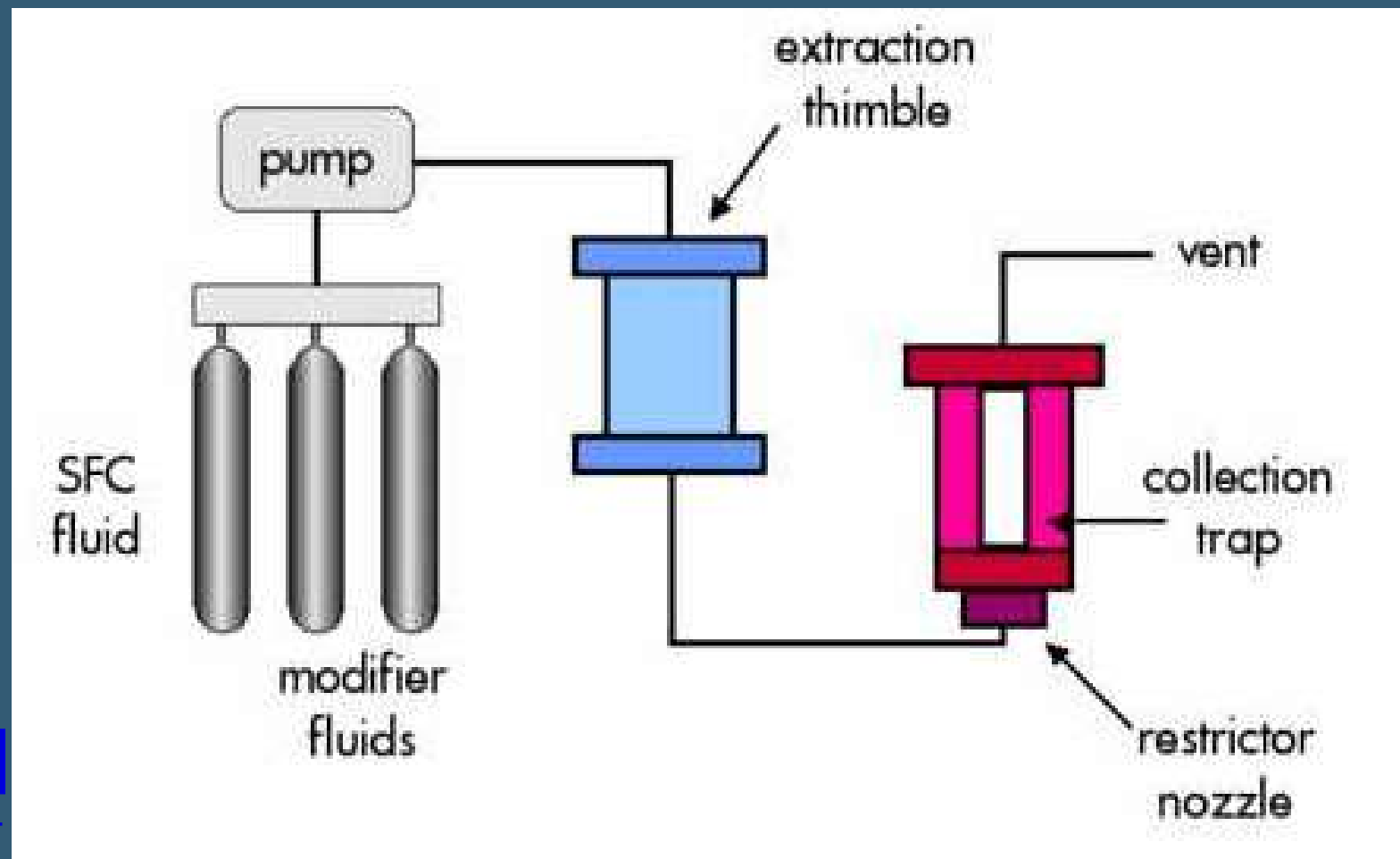

SUPERKRITICKÁ FLUIDNÍ EXTRAKCE

MUNI
SCI

SUPERKRITICKÁ FLUIDNÍ EXTRAKCE

SUPERKRITICKÁ FLUIDNÍ EXTRAKCE

- Používané kapaliny - CO₂
  - levný,
  - netoxický
  - nízká kritická teplota
- Používané modifikátory
  - HCl – kyselé prostředí
  - NH₃ – bazické prostředí

SUPERKRITICKÁ FLUIDNÍ EXTRAKCE

- Výhody
- 10-100x rychlejší přestup hmoty
- přímé ovlivnění extrakční síly měněním hustoty (změnou tlaku nebo teploty)
- velká redukce objemů extrahovadel
- některá SF-extrakční činidla jsou za normálních podmínek plyny (CO_2) $\Rightarrow$ jednoduché odpaření

SUPERKRITICKÁ FLUIDNÍ EXTRAKCE

- Nevýhody
- matricové efekty – neg. vliv matric;
interakce se vzorkem
i extrakční tekutinou
- složitá instrumentace – vysoké teploty a tlaky; práce s plyny
(restriktor)

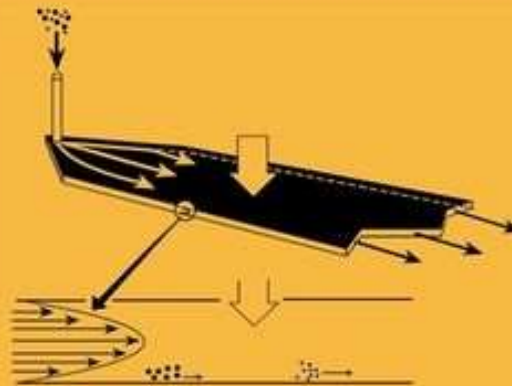
FFF FIELD FLOW FRACTIONATION

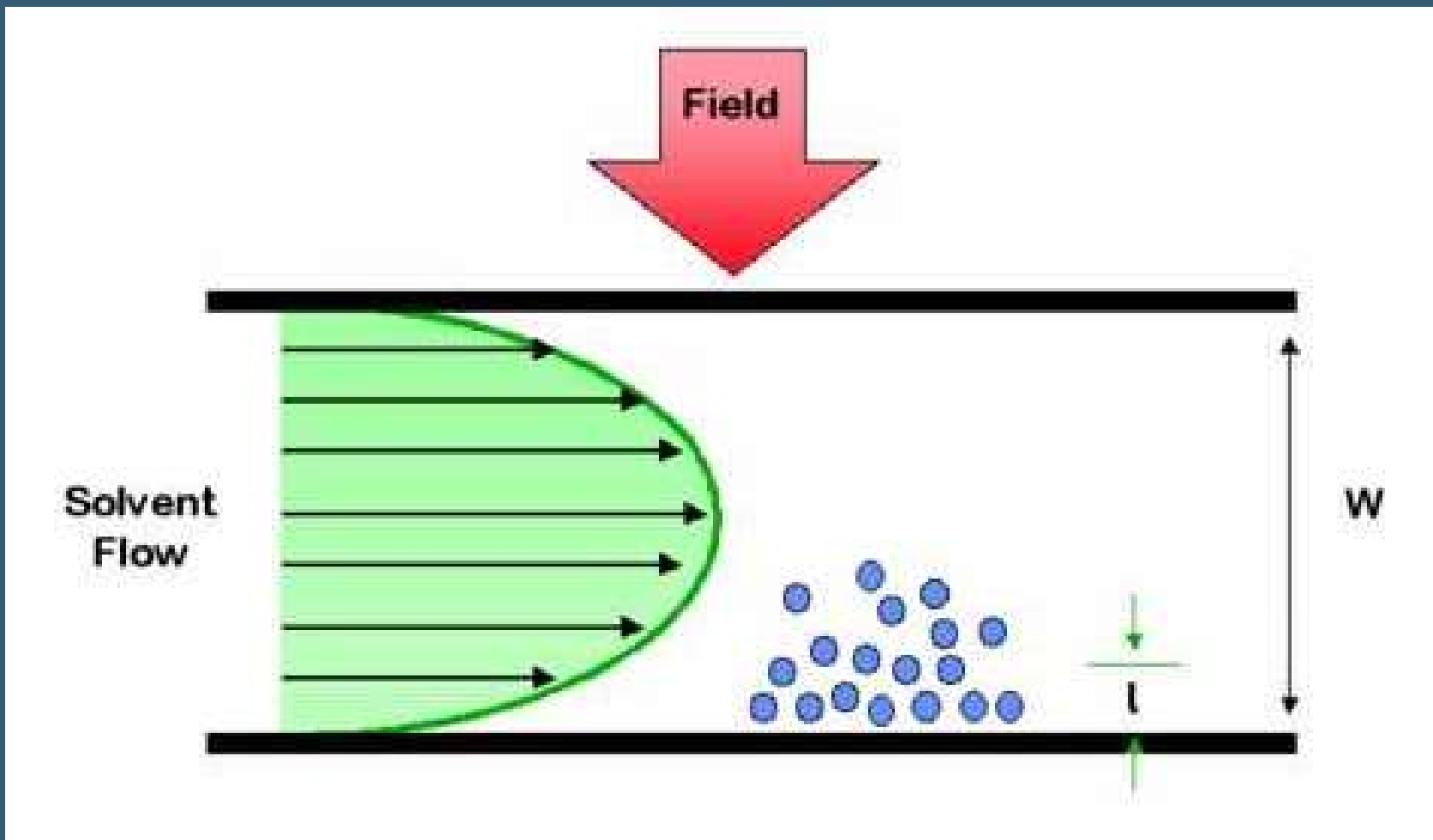
FIELD FLOW FRACTIONATION PRINCIP

FIELD-FLOW FRACTIONATION HANDBOOK

EDITED BY
MARTIN SCHIMPF
KARIN CALDWELL
J. CALVIN GIDDINGS

FIELD FLOW FRACTIONATION PRINCIP

POUŽÍVANÁ POLE

- Sedimentační

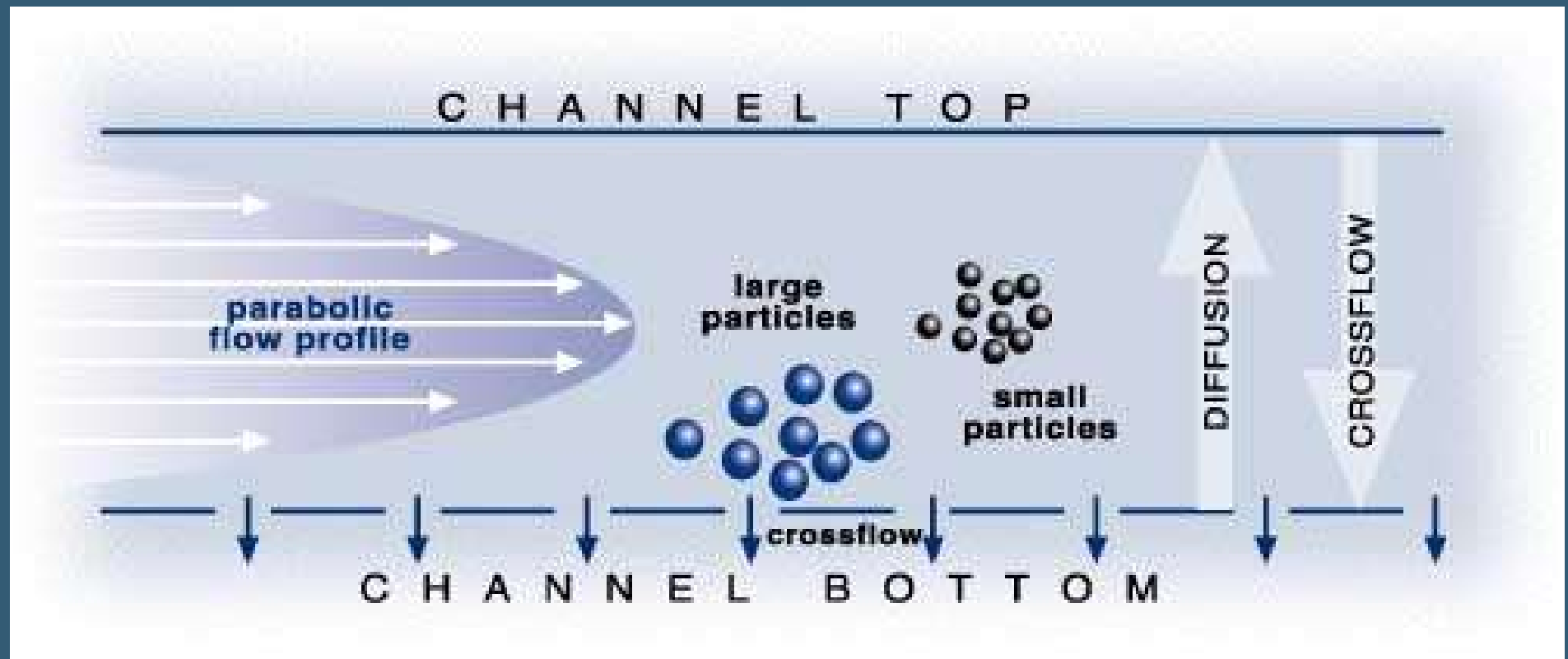
- Termální

- Hydraulické

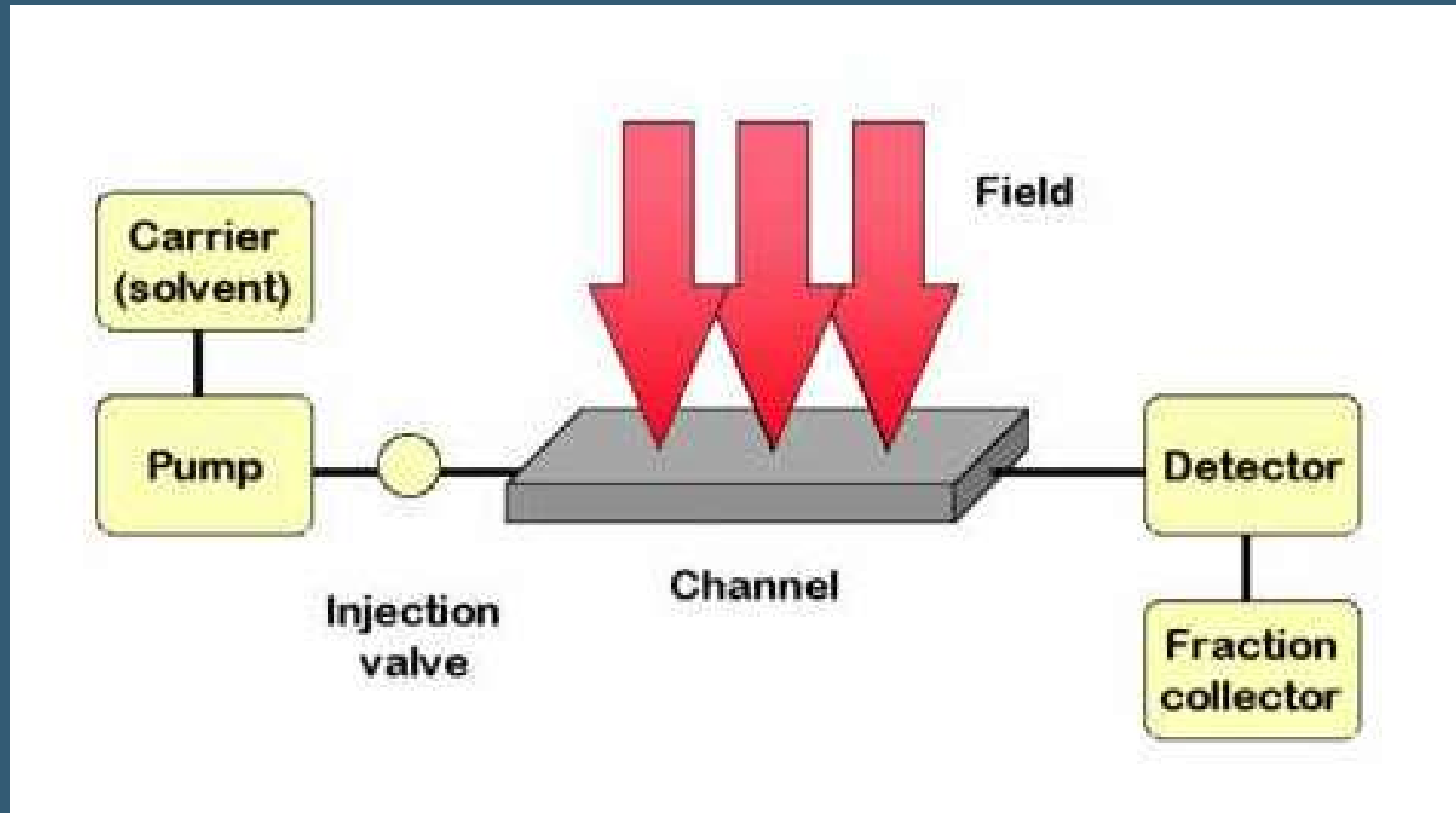
MUNI
SCI

- Elektrické

FIELD FLOW FRACTIONATION PRINCIP

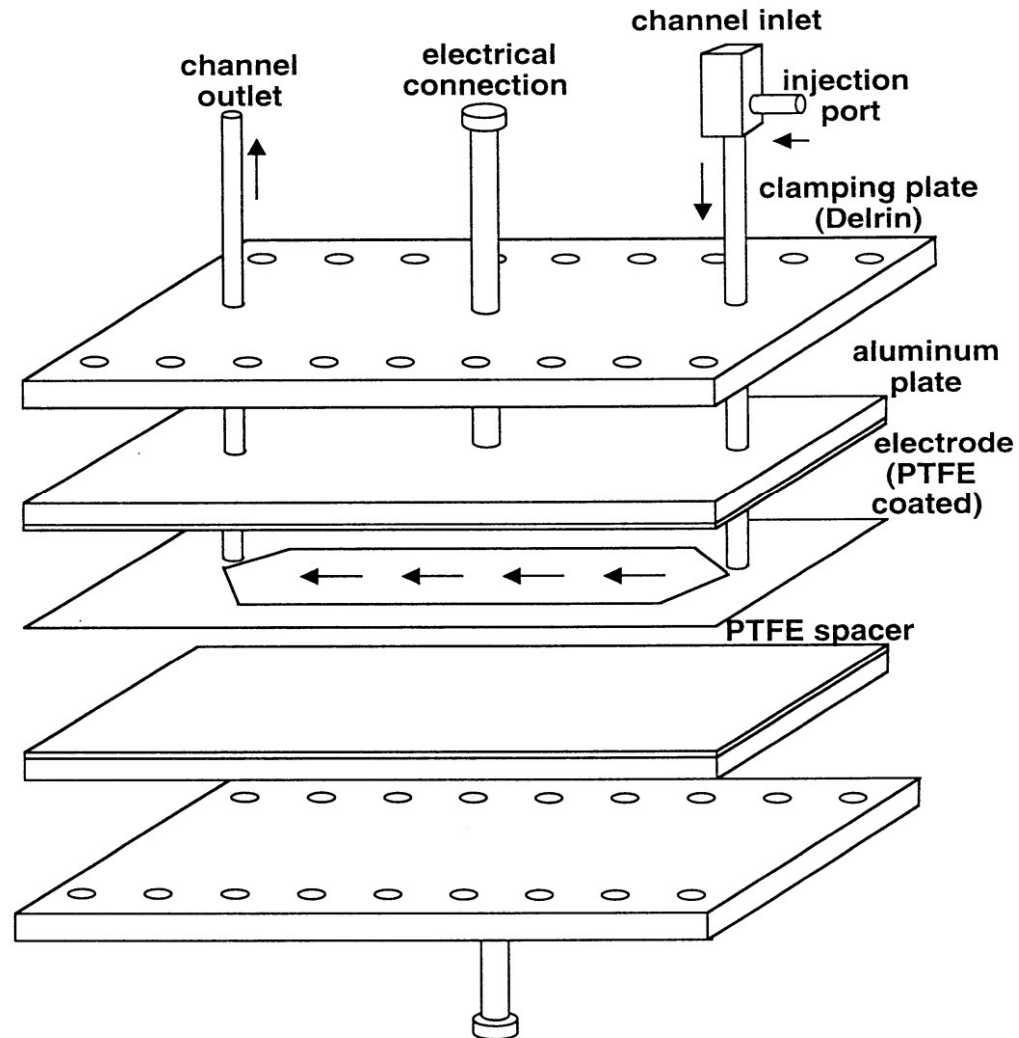

FIELD FLOW FRACTIONATION INSTRUMENTACE

FIELD FLOW FRACTIONATION INSTRUMENTACE

Schematic of Np-Eff Channel

PREPARATIVNÍ FFF

